

Actualizare 2010

Dispozițiile UE în domeniul securității sociale

Drepturile dumneavoastră atunci când circulați
în Uniunea Europeană

de ANI de coordonare în domeniul securității sociale

Comisia Europeană

Dispozițiile UE în domeniul securității sociale

Drepturile dumneavoastră atunci când circulați
în Uniunea Europeană

Comisia Europeană

Direcția Generală Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Egalitatea de Șanse
Unitatea E.3

Manuscris actualizat în ianuarie 2010

Comisia Europeană și orice persoană care acționează în numele Comisiei nu sunt răspunzătoare pentru utilizarea care poate fi dată informațiilor conținute în prezenta publicație.

Pentru orice utilizare sau reproducere a fotografiilor asupra cărora Uniunea Europeană nu deține drepturi de autor, trebuie solicitată permisiunea direct de la deținătorul (deținătorii) drepturilor de autor.

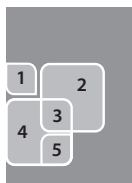

foto 1 și 3 © iStock

foto 2 și 4 © 123RF

foto 5 © Uniunea Europeană

Europe Direct este un serviciu care vă
ajută să găsiți răspunsuri la întrebările pe
care le aveți despre Uniunea Europeană.

Un număr unic gratuit (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(* Anumiți operatori de telefonie mobilă
nu permit accesul la numerele 00 800
sau pot factura aceste apeluri.

Numerose alte informații despre Uniunea Europeană sunt disponibile pe internet pe serverul Europa (<http://europa.eu>).

O fișă catalografică, precum și un rezumat apar la sfârșitul prezentei publicații.

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2010

ISBN 978-92-79-14208-6

doi:10.2767/85004

© Uniunea Europeană, 2010

Reproducerea textului este autorizată cu condiția menționării sursei.

Printed in Luxembourg

TIPĂRIT PE HÂRTIE ÎNALBITĂ FĂRĂ CLOR

De ce acest ghid?

Acest ghid se adresează tuturor persoanelor mobile, mai precis persoanelor care se deplasează în alte state membre ale Uniunii Europene (UE) în calitate de lucrători, de studenți, de pensionari sau chiar și pentru o scurtă vacanță. Ghidul explică modul în care drepturile de securitate socială ale acestor persoane se deplasează împreună cu ele. Scopul este de a oferi informații ușor de înțeles despre drepturile și obligațiile în materie de securitate socială în situațiile în care sunt implicate două sau mai multe state.

Sistemele naționale de securitate socială sunt foarte diferite de la un stat membru la altul, iar dispozițiile UE privind coordonarea în domeniul securității sociale, deși se află într-o evoluție continuă, nu urmăresc să le armonizeze. Aceste dispoziții au doar scopul de a face ca cetățenii care circulă dintr-un stat membru în altul să nu își piardă, parțial sau total, drepturile lor de securitate socială.

Situația dumneavoastră în ceea ce privește securitatea socială nu va rămâne întotdeauna aceeași atunci când vă deplasați. Prin urmare, vă recomandăm să consultați capitolele relevante ale acestui ghid și, dacă este necesar, să contactați instituția de securitate socială din statul în care vă aveți reședința, pentru a obține mai multe informații înainte de a vă deplasa.

Precizăm că acest ghid nu conține informații privind sistemele de securitate socială ale statelor membre. Puteți găsi informații detaliate în legătură cu sistemele naționale de securitate socială pe site-ul nostru (<http://ec.europa.eu/social-security-coordination>).

Vă rugăm să nu uitați că, dată fiind complexitatea normelor UE privind coordonarea în domeniul securității sociale și având în vedere scopul și caracterul concis al acestui ghid, informațiile incluse în diferitele capitole nu sunt întotdeauna exhaustive. În plus, legislația UE privind securitatea socială este influențată considerabil de jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și, prin urmare, este dinamică și evoluează în timp. Dacă aveți dubii, vă recomandăm să consultați site-urile enumerate la sfârșitul ghidului sau să contactați autoritățile competente în materie de securitate socială din țara dumneavoastră.

Cuprins

1. Dispozițiile UE privind coordonarea securității sociale.....	7
1.1. De ce avem nevoie de dispoziții la nivelul UE?	7
1.2. Ce înseamnă coordonarea securității sociale a UE?	8
2. Coordonarea modernizată a securității sociale	10
2.1. O mai bună informare, un acces îmbunătățit la drepturi.....	10
2.2. Tranziția de la vechile la noile norme	12
3. Aceste dispoziții se aplică în cazul dumneavoastră?	14
4. În care țări sunteți acoperit(ă) de aceste dispoziții?	15
5. Care sunt domeniile acoperite de dispozițiile UE privind coordonarea securității sociale?.....	16
5.1. În care stat sunteți acoperit(ă)?.....	17
5.2. Care sunt drepturile și obligațiile dumneavoastră?	21
5.3. Ce ar trebui să știți în caz de boală sau de maternitate	22
5.4. Accidente de muncă și boli profesionale	27
5.5. Invaliditate	28
5.6. Cine îmi plătește pensia pentru limită de vârstă?	32
5.7. Pensiile de urmaș și ajutoarele în caz de deces	37
5.8. Cum se procedează în caz de șomaj?	37
5.9. Ce se întâmplă cu prestațiile familiale?.....	42
5.10. Prestații de pre-pensionare	45
5.11. Prestații speciale în bani necontributive.....	46

6. Drepturile dumneavoastră pe scurt	47
6.1. Lucrător frontalier.....	47
6.2. Lucrător detașat	48
6.3. Pensionar	49
6.4. Turist.....	50
6.5. Student.....	51
6.6. Persoană inactivă.....	51
6.7. Resortisant al unei țări terțe.....	52
7. Cum funcționează în practică dispozițiile de coordonare?	53
7.1. Documentele portabile	53
7.2. Situații care implică mai multe state membre	53
7.3. Țări străine – limbi străine: nu neapărat o problemă!	56
7.4. Instituțiile de securitate socială ale statelor membre: unul dintre punctele dumneavoastră de contact în caz de probleme.....	56
7.5. Normele UE au prioritate	57
7.6. Sesizarea instanțelor judecătorești: este dreptul dumneavoastră.....	58
7.7. Curtea de Justiție a Uniunii Europene.....	59
8. Alte întrebări?.....	61

1. Dispozițiile UE privind coordonarea securității sociale

1.1. De ce avem nevoie de dispoziții la nivelul UE?

Fără dispozițiile Uniunii Europene privind coordonarea securității sociale, nu vi s-ar garanta suficientă protecție atunci când vă exercitați dreptul de liberă circulație și ședere pe teritoriul Uniunii Europene.

De fapt, este posibil ca atunci când vă deplasați să vă confrunțați cu diferite probleme legate de drepturile dumneavoastră de securitate socială, precum cele enumerate mai jos.

- ➔ Cine îmi plătește cheltuielile de spitalizare dacă am un accident sau dacă mă îmbolnăvesc în timpul șederii în străinătate?
- ➔ Care este situația drepturilor mele de pensie dacă am fost angajat în diferite state membre?
- ➔ Care stat membru trebuie să îmi plătească prestațiile de șomaj dacă sunt lucrător frontalier?
- ➔ Este posibil să beneficiaz în continuare de prestațiile de șomaj dacă mă aflu în alt stat membru în căutarea unui loc de muncă?
- ➔ Care stat membru ar trebui să îmi plătească prestațiile familiale în cazul în care copiii mei își au reședința în alt stat membru decât cel în care lucrez?
- ➔ Unde trebuie să plătesc contribuțiile de securitate socială, în ce limbă trebuie să depun cererile de prestații și care sunt termenele pe care trebuie să le respect?

Aceste întrebări nu pot fi clarificate numai pe baza legislațiilor naționale privind securitatea socială; prin urmare, ați risca fie să fiți asigurat(ă) de două ori, fie să nu fiți asigurat(ă) deloc sau să vă pierdeți drepturile de securitate socială dobândite fără a avea posibilitatea de a dobândi noi drepturi. Iată de ce avem nevoie de dispoziții europene, aplicabile în întreaga Uniune, pentru protecția eficientă și completă a drepturilor garantate de sistemele de securitate socială prevăzute de lege.

1.2. Ce înseamnă coordonarea securității sociale a UE?

Dispozițiile UE privind coordonarea securității sociale nu înlocuiesc sistemele naționale de securitate socială cu un sistem european unic. O astfel de armonizare este imposibilă din punct de vedere politic, deoarece sistemele de securitate socială ale statelor membre sunt rezultatul unor tradiții îndelungate, adânc înrădăcinate în cultura și în preferințele naționale.

Dispozițiile UE nu armonizează sistemele naționale de securitate socială, ci asigură coordonarea lor. Fiecare stat membru are libertatea de a decide cine va fi asigurat în baza propriei legislații naționale, ce prestații se acordă și în ce condiții, cum se calculează prestațiile respective și care sunt contribuțiile care trebuie plătite. Dispozițiile de coordonare stabilesc norme și principii comune pe care toate autoritățile naționale, instituțiile de securitate socială, curțile de justiție și tribunalele trebuie să le respecte atunci când aplică legislația națională. Astfel, ele garantează că aplicarea diferitelor legislații naționale nu cauzează prejudicii pentru persoanele care își exercită dreptul de circulație și de ședere în alte state membre.

Cu alte cuvinte, o persoană care și-a exercitat dreptul de a circula în cadrul Europei nu trebuie să se afle într-o situație mai dezavantajoasă față de o persoană care a locuit și a lucrat mereu în același stat membru. Pentru aceasta, sunt necesare soluții pentru următoarele probleme.

- ➔ În unele state membre, accesul la securitatea socială se bazează pe reședință, în timp ce în alte state sunt asigurate numai persoanele care desfășoară o activitate profesională (și membrii familiilor acestora). Pentru a evita situații în care lucrătorii migranți fie sunt asigurați în mai multe state membre, fie nu sunt deloc asigurați, dispozițiile de coordonare stabilesc care legislație națională se aplică unui lucrător migrant în fiecare caz.

- ➔ În temeiul legislațiilor naționale, dreptul la prestații este uneori condiționat de existența unei perioade minime de asigurare, de angajare sau de reședință (în funcție de statul membru sau de tipul de prestație: 6 luni, 1 an, 5 ani, 10 ani sau până la 15 ani în unele cazuri). Dispozițiile de coordonare prevăd „cumularea perioadelor”. Aceasta înseamnă că perioadele de asigurare, angajare sau reședință realizate în temeiul legislației unui stat membru sunt luate în considerare, atunci când este necesar, pentru dobândirea dreptului la o prestație în temeiul legislației altui stat membru.

EXEMPLU

Ce s-ar întâmpla cu un lucrător migrant care ar deveni invalid după ce a fost acoperit timp de 4 ani într-un stat membru unde pentru a dobândi dreptul la prestații de invaliditate este necesară o perioadă minimă de asigurare de 5 ani și apoi timp de 14 ani într-un stat membru unde sunt necesari 15 ani de asigurare?

În absența regulamentelor, legislațiile naționale luate separat nu i-ar da acestui lucrător dreptul la prestații de invaliditate în niciunul dintre state, chiar dacă el a fost acoperit pe o perioadă totală de 18 ani.

Dispozițiile UE în domeniul securității sociale nu introduc noi tipuri de prestații, nici nu desființează legislațiile naționale. Singurul lor scop este acela de a proteja cetățenii europeni care lucrează, își au reședința sau locul de ședere în alt stat membru.

OBSERVAȚIE

În prezentul ghid, utilizăm frecvent termenii „reședință” și „ședere”: locul de „reședință” este cel în care locuiți în mod normal; locul de „ședere” este locul în care vă aflați temporar.

2. Coordonarea modernizată a securității sociale

Dispozițiile Uniunii Europene privind coordonarea securității sociale există de 50 de ani, normele adaptându-se constant la schimbările sociale și juridice. Noile Regulamente (CE) nr. 883/2004 și (CE) nr. 987/2009, „coordonarea modernizată a securității sociale din UE”, valorifică importanta experiență acumulată: ele simplifică și consolidează normele UE, îmbunătățind drepturile persoanelor interesate.

„Coordonarea modernizată a securității sociale din UE” deplasează accentul de la facilitarea mobilității lucrătorilor la consolidarea drepturilor tuturor cetățenilor, indiferent dacă aceștia lucrează sau nu. Aceste modificări ale coordonării securității sociale au scopul de a facilita situația europenilor care se deplasează.

„Coordonarea modernizată” constituie o evoluție importantă în ceea ce privește protecția cetățenilor, și aceasta nu numai pentru cele 10,5 milioane de euro-peni care trăiesc în alt stat membru decât cel în care s-au născut (circa 2,1 % din populația totală a UE). De asemenea, ea va ușura viața a 250 000 de persoane care au lucrat în mai multe state membre și au nevoie să exporte o parte a drepturilor lor de pensie în fiecare an. Ea va îmbunătăți și protecția a peste un milion de cetățeni care traversează în fiecare zi frontierele din UE pentru a lucra.

2.1. O mai bună informare, un acces îmbunătățit la drepturi

Cetățenii se află în centrul „coordonării modernizate”, iar noile regulamente pun un accent special pe îndatoririle statelor membre față de aceștia. Astfel, statele membre trebuie să ofere asistență activă și informații, precum și să îndeplinească obiective concrete în ceea ce privește eficiența, rapiditatea și accesibilitatea. La rândul lor, cetățenii trebuie să informeze instituțiile cât mai rapid cu putință în legătură cu orice schimbări ale situației lor personale sau familiale care afectează drepturile lor la prestații.

Pentru a sprijini acest obiectiv al „bunei administrări”, noile norme prevăd transmiterea electronică a datelor între instituții. Datele vor fi transmise prin sistemul EESSI (*Electronic Exchange of Social Security Information* – Schimbul electronic de informații privind securitatea socială), care va crea o rețea între peste 50 000 de instituții naționale.

Fostele „formulare E” pe hârtie vor dispărea, deși unele vor fi înlocuite cu noi documente portabile (a se vedea lista de la punctul 7). Și cetățenii vor avea acces la sistemul EESSI, prin intermediul unui director care enumeră toate instituțiile naționale și locale implicate în coordonarea securității sociale.

Protecția persoanelor care circulă în cadrul Europei este, de asemenea, îmbunătățită de noile regulamente. Pentru a ține pasul cu evoluția legislațiilor naționale, ele acoperă noi drepturi, precum paternitatea și prestațiile de pre-pensionare, care nu erau prevăzute de normele anterioare. În plus, dispozițiile privind domeniul precum șomajul, asigurările medicale și prestațiile familiale au fost simplificate, ceea ce ar trebui să simplifice interpretarea regulamentelor și să reducă sursele unor puncte de vedere divergente.

Noile regulamente introduc și posibilitatea ca un cetățean să se înregistreze temporar și să aibă acces temporar la prestații atunci când statele membre au puncte de vedere divergente în legătură cu legislația care trebuie aplicată. Aceasta garantează că nimeni nu va rămâne fără acoperire de securitate socială în timp ce așteaptă decizia unui stat membru.

De asemenea, se prevede o nouă procedură de dialog și conciliere între statele membre. Dacă statele au păreri diferite în legătură cu validitatea unui document sau cu legislația care trebuie aplicată într-un anumit caz, această procedură ar trebui să le permită să ajungă la un acord final într-un termen de maximum șase luni.

Noile regulamente intră în vigoare la 1 mai 2010. De la această dată, toate instituțiile și organismele naționale aplică noile norme privind coordonarea securității sociale care sunt prezentate în acest ghid.

IMPORTANT

În ceea ce privește Islanda, Liechtenstein, Norvegia (țările SEE) și Elveția, noile regulamente nu se vor aplica până când acordurile dintre UE și țările respective nu sunt modificate ținând seama de noile regulamente.

2.2. Tranziția de la vechile la noile norme

Au fost adoptate dispoziții speciale care să garanteze că tranziția la noile norme nu aduce prejudicii cetățenilor.

➔ Care norme se vor aplica unei cereri depuse în temeiul vechilor norme?

În principiu, odată ce noile regulamente intră în vigoare, ele se aplică și situațiilor care s-au produs înainte de data lor de aplicare. Cu toate acestea, dacă o cerere a fost depusă în temeiul vechilor regulamente, ea ar trebui să fie reglementată de normele aplicabile în momentul depunerii.

Dacă ați obținut o pensie în temeiul vechilor norme, puteți cere o recalculare în temeiul noilor norme. În orice caz, recalcularea nu poate implica reducerea cuantumului prestației acordate.

➔ Ce se întâmplă cu documentele pe care instituțiile le-au emis în temeiul vechilor regulamente?

Documentele legate de coordonarea securității sociale (și anume, formularele E, cardurile europene de asigurări sociale de sănătate și certificatele provizorii de înlocuire) emise de autoritățile competente în temeiul vechilor norme continuă să fie valabile și vor fi luate în considerare de către instituțiile statelor membre chiar și după data de aplicare a noilor regulamente. Ele nu pot fi însă folosite după expirarea duratei lor de valabilitate sau dacă sunt retrase sau înlocuite de către instituția competentă.

➔ În care stat voi fi asigurat(ă) dacă normele aplicabile situației mele s-au schimbat?

Dacă, în urma noilor norme, vi se aplică legislația altui stat membru decât cel stabilit în temeiul vechilor norme, legislația inițială continuă să se aplice atât timp cât situația relevantă rămâne neschimbată și pentru o perioadă maximă de 10 ani. Puteți însă cere să vi se aplice legislația aplicabilă în temeiul noilor regulamente.

- ➔ Pentru lucrătorii detașați, noile norme vor determina „pornirea de la zero” a perioadei de detașare prevăzute în noile regulamente?

Chiar și în temeiul noilor norme, detașarea rămâne o scutire limitată în timp de la regula generală că o persoană trebuie să fie asigurată în statul în care lucrează. Prin urmare, perioada de detașare utilizată în temeiul vechilor norme va fi luată în considerare și scăzută din perioada maximă de detașare prevăzută de noile regulamente.

IMPORTANT

Este posibil să existe alte întrebări și probleme legate de interacțiunea dintre vechile și noile norme. Nu ezitați să contactați instituția competentă în domeniu din țara dumneavoastră, pentru a afla mai multe despre modificările pe care noile norme le-ar putea determina în cazul dumneavoastră. Coordonarea modernizată pune accentul pe accesul cetățenilor la informații: aveți dreptul de a fi informat(ă) în legătură cu drepturile și obligațiile dumneavoastră în temeiul noilor dispoziții de coordonare.

3. Aceste dispoziții se aplică în cazul dumneavoastră?

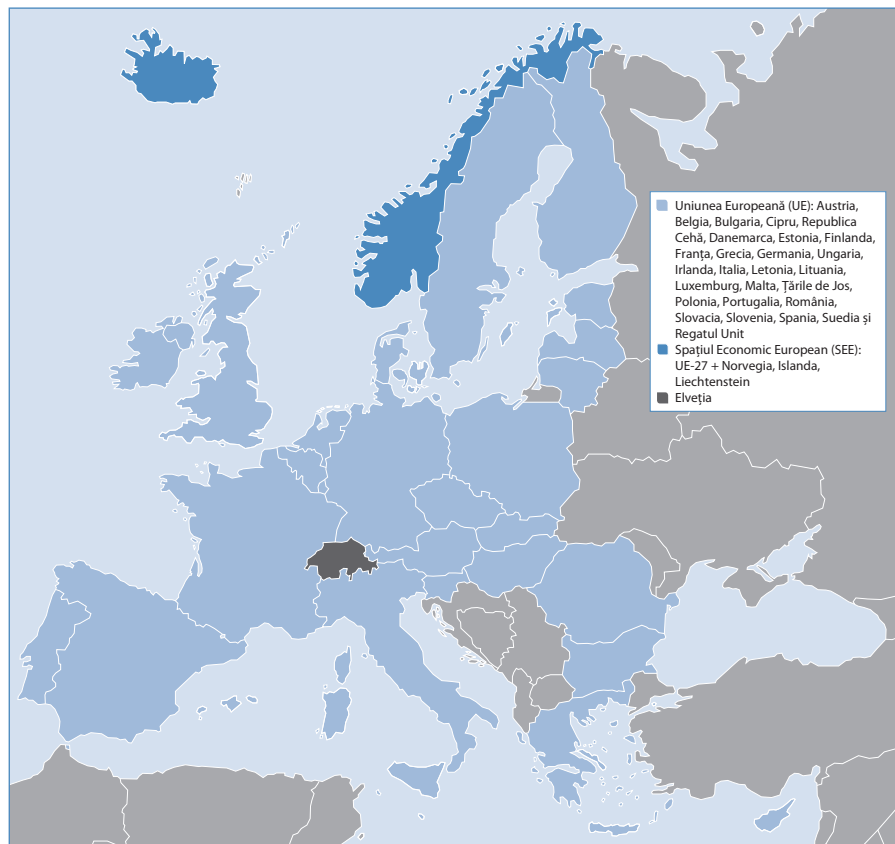
Dispozițiile UE privind securitatea socială nu se aplică încă tuturor persoanelor care se deplasează sau care au locul de ședere în Uniunea Europeană și în Spațiul Economic European. Prin urmare, este important să știți dacă sunteți acoperit(ă): numai în acest caz puteți invoca aceste norme în cadrul tribunalelor și al instituțiilor.

Toți resortisanții unui stat membru al Uniunii Europene, ai Norvegiei, ai Islandei, ai Liechtensteinului (pe baza Acordului privind Spațiul Economic European) sau ai Elveției (Acordul UE-Elveția), care sunt sau au fost asigurați în temeiul legislației unuia dintre aceste state, sunt acoperiți de dispozițiile de coordonare.

În anumite cazuri, aceste dispoziții se aplică și resortisanților din țări terțe (a se vedea punctul 6.7).

4. În care țări sunteți acoperit(ă) de aceste dispoziții?

Sunteți acoperit(ă) de dispozițiile UE privind securitatea socială în toate țările care aparțin Uniunii Europene (UE), Spațiului Economic European (SEE) și în Elveția.

Noile regulamente (CE) nr. 883/2004 și (CE) nr. 987/2009 se vor aplica țărilor SEE și Elveției numai după ce acordurile cu SEE și cu Elveția vor fi modificate. Până atunci, Regulamentele (CEE) nr. 1408/71 și (CEE) nr. 574/72 vor continua să se aplice pentru aceste țări.

OBSERVAȚIE

În acest ghid, termenul „stat membru” se referă întotdeauna la toate statele menționate mai sus.

5. Care sunt domeniile acoperite de dispozițiile UE privind coordonarea securității sociale?

Dispozițiile UE din domeniul coordonării securității sociale se aplică legislației naționale ⁽¹⁾ privind:

- ➔ prestațiile de boală;
- ➔ prestațiile de maternitate și prestațiile de paternitate echivalente;
- ➔ accidentele de muncă;
- ➔ bolile profesionale;
- ➔ prestațiile de invaliditate;
- ➔ pensiile pentru limită de vârstă;
- ➔ prestațiile pentru urmași;
- ➔ ajutoarele de deces;
- ➔ prestațiile de șomaj;
- ➔ prestațiile familiale;
- ➔ prestațiile de pre-pensionare.

Aceasta înseamnă că puteți face apel la dispozițiile de coordonare în toate cazurile în care acestea sunt necesare pentru a fi îndreptățit(ă) la una dintre aceste prestații.

Aceste dispoziții nu se aplică însă următoarelor domenii:

- ➔ asistența socială și social-medicală: aceste prestații se acordă în general în funcție de venituri și nu sunt legate de niciuna dintre categoriile menționate mai sus;

(¹) Regulamentul (CE) nr. 883/2004, articolul 1 litera (l) specifică faptul că „prin «legislație» se înțelege, pentru fiecare stat membru, actele cu putere de lege și actele administrative, precum și orice alte măsuri de aplicare” care se referă la ramurile de securitate socială enumerate în prezentul punct 5.

- ➔ prestațiile acordate pentru victimele războiului și ale unor acțiuni militare sau ale consecințelor acestora, pentru victimele infracțiunilor, ale asasinatelor sau ale actelor teroriste, pentru victimele care au suferit de pe urma agenților statului aflați în exercițiul funcțiunii sau pentru victimele care au suferit nedreptăți din motive politice sau religioase sau legate de familia acestora.

În unele cazuri, poate fi greu de stabilit dacă o anumită prestație este sau nu acoperită de dispozițiile de coordonare. Nu ezitați să contactați instituția competentă pentru clarificări.

IMPORTANT

Dispozițiile de coordonare se aplică aspectelor legate de securitatea socială, dar nu și aspectelor legate de taxare, care ar putea fi reglementate prin acorduri bilaterale. Vă invităm să vă adresați autorităților fiscale din statul dumneavoastră pentru a obține informații cu privire la cazul dumneavoastră.

5.1. În care stat sunteți acoperit(ă)?

În primul rând, dispozițiile de coordonare stabilesc reguli prin care să se poată decide statul a cărui legislație de securitate socială vi se aplică atunci când situația în care vă aflați implică mai mult de un stat membru. Acest lucru este important atât pentru plata contribuțiilor de securitate socială, cât și pentru dreptul dumneavoastră la prestații și pentru dobândirea drepturilor viitoare de pensie.

Principiile de bază sunt explicate mai jos.

A. Vi se aplică legislația unui singur stat membru într-un moment dat

Acest principiu este valabil pentru toate persoanele cărora li se aplică sau li s-a aplicat legislația unuia sau a mai multor state membre, indiferent de numărul de state implicate. Chiar și persoanelor care sunt angajate în patru sau cinci state membre li se aplică legislația unui singur stat membru într-un moment dat.

B. Dacă lucrați într-un stat membru, vi se aplică legislația statului membru respectiv

Acest principiu se aplică atât angajaților, cât și lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă, chiar dacă ei își au reședința pe teritoriul altui stat membru sau dacă societățile lor comerciale sau angajatorii lor sunt situați în alt stat membru.

Cu alte cuvinte, dacă încetați să lucrați într-un stat membru și începeți să lucrați în alt stat membru, vi se va aplica legislația „noului” stat de angajare. Aceasta înseamnă că veți înceta să acumulați drepturi în „fostul” stat și veți începe să le acumulați în „noul” stat. Nu contează dacă sunteți rezident(ă) în statul respectiv: chiar și în calitate de lucrător frontalier cu reședința în fostul stat de angajare, sunteți asigurat(ă) în temeiul legislației statului în care lucrați.

EXCEPȚII

Există un număr limitat de excepții de la acest principiu general.

În cazul detașării: Angajatorul dumneavoastră v-ar putea trimite temporar să lucrați în alt stat. Această situație, care se produce în anumite condiții, este cunoscută sub numele de detașare. Dacă aceste condiții sunt îndeplinite [și dacă nu sunteți trimis(ă) pentru a înlocui o altă persoană], puteți lucra pentru o perioadă maximă de 24 de luni rămânând sub incidența legislației statului „trimițător”. Această soluție are obiectivul de a evita modificările frecvente ale legislației aplicabile în cazul unor șederi de scurtă durată în străinătate, fiind, prin urmare, limitată în timp.

Înainte de a pleca în statul în care sunteți detașat(ă), este necesar să vă asigurați că dețineți un document „A1” (a se vedea lista de la punctul 7), care certifică faptul că sunteți acoperit(ă) de legislația statului din care ați fost detașat(ă). Acest document poate fi obținut de dumneavoastră sau de angajatorul dumneavoastră de la instituția din statul membru în care sunteți asigurat(ă) (statul membru „trimițător”).

Aceleași dispoziții se aplică persoanelor care desfășoară o activitate independentă și care desfășoară temporar o activitate similară în alt stat membru.

Pentru marinari: Dacă sunteți marinar și lucrați la bordul unei nave maritime care arborează pavilionul unui stat membru, veți fi acoperit de legislația aceluși stat, chiar dacă vă aveți reședința în alt stat.

Cu toate acestea, dacă sediul social al angajatorului dumneavoastră se află în alt stat membru decât cel al cărui steag îl arborează nava, iar acest stat este, de asemenea, locul dumneavoastră de reședință, veți fi acoperit(ă) de către statul dumneavoastră de reședință.

În interesul persoanelor în cauză: Este posibil să se facă o derogare de la aceste norme comune UE, cu condiția ca aceasta să fie în interesul persoanelor în cauză. În acest caz, statele membre pot prevedea derogări naționale prin acorduri comune.

C. Dacă lucrați în mai mult de un stat membru

În astfel de cazuri, principiul este de a stabili statul cu care aveți cele mai puternice legături.

- ➔ Dacă lucrați în mai mult de un stat membru și vă aveți reședința în statul în care vă desfășurați o parte importantă din activitatea dumneavoastră, ca salariat sau ca lucrător independent, vi se aplică legislația din statul dumneavoastră de reședință.
- ➔ De asemenea, dacă lucrați în mai mult de un stat membru și sunteți angajat de mai multe întreprinderi sau angajatori din diferite state membre, vi se aplică legislația din statul dumneavoastră de reședință.
- ➔ Dacă statul dumneavoastră de reședință nu corespunde statului în care vă desfășurați o parte importantă din activitatea dumneavoastră (în cazul unui salariat) sau centrului de interes (în cazul unui lucrător independent), se aplică regulile de mai jos.

Lucrători salariați: vi se aplică legislația statului membru în care se află sediul social sau locul de activitate al angajatorului dumneavoastră.

Lucrători care desfășoară o activitate independentă: vi se aplică legislația statului membru în care se află centrul de interes al activităților dumneavoastră.

- ➔ Dacă desfășurați atât o activitate salariată, cât și o activitate independentă în state membre diferite, prevalează legislația statului membru în care vă desfășurați activitatea salariată.
- ➔ În sfârșit, funcționarii rămân sub incidența legislației administrației de care aparțin chiar dacă desfășoară activități salariate și/sau independente.

D. Dacă nu lucrați, vi se aplică legislația statului dumneavoastră de reședință

Aceasta se poate aplica în anumite cazuri pentru șomaj (a se vedea punctul 5.8) și în alte situații neacoperite de alineatele de mai sus (și anume pentru așa-numitele „persoane inactive”; a se vedea punctul 6.6).

Legislația aplicabilă conform coordonării modernizate

TRIMITERE LA REGULAMENTUL (CE) NR. 883/2004	CARE LEGISLAȚIE SE APLICĂ ÎN FIECARE CAZ?
Principii generale Articolul 11	Lucrătorilor li se aplică legislația locului în care lucrează, conform principiului <i>lex loci laboris</i> .
Derogări Articolele 12 și 16	Lucrătorilor „detașați” li se aplică legislația statului din care au fost detașați. Două sau mai multe state membre pot conveni să prevadă excepții de la normele generale în interesul anumitor persoane sau categorii de persoane.
Conflict de norme Articolul 13	Pentru persoanele care își desfășoară activitatea în două sau mai multe state, legislația aplicabilă va depinde de locul în care se desfășoară partea principală a activității lor.
Categorii speciale Articolul 11 alineatele (2), (3) litera (e) și (4)	Persoanelor „inactive” li se aplică norme speciale. Marinarilor li se aplică norme speciale.

5.2. Care sunt drepturile și obligațiile dumneavoastră?

În principiu, când vi se aplică legislația în domeniul securității sociale a unui stat membru aveți aceleași drepturi și obligații ca resortisanții statului respectiv. Aceasta înseamnă, în special, că dacă solicitați o prestație, aceasta nu poate fi respinsă pentru simplul motiv că nu sunteți resortisant al statului respectiv.

Principiul egalității de tratament se aplică nu numai formelor de discriminare clară, „directă”, ci și tuturor formelor de discriminare ascunsă („indirectă”), în care, în teorie, o dispoziție a legislației naționale se aplică în mod identic resortisanților aceluși stat și străinilor, dar, în practică, se constată că ea dezavantajează străinii.

Principiile nediscriminării și egalității de tratament sunt elemente centrale ale normelor de coordonare, deoarece, datorită acestora, persoanele care se deplasează în cadrul Uniunii nu sunt dezavantajate. De aceea, în temeiul noilor norme de coordonare, o dispoziție generală formulează aceste principii în termeni concreți: ea abordează egalizarea sau asimilarea prestațiilor, venitului, faptelor sau evenimentelor. Aceasta înseamnă că, de exemplu, dacă un stat membru stabilește că eligibilitatea pentru o prestație depinde de un anumit eveniment (precum satisfacerea stagiului militar sau producerea unui accident de muncă), acest stat trebuie să țină cont de evenimentele care au avut loc în alte state membre ca și cum acestea s-ar fi produs pe teritoriul său atunci când evaluează dreptul unei persoane la prestații de securitate socială.

Conform dispozițiilor de coordonare, aveți aceleași drepturi ca resortisanții statului în care sunteți acoperit în ceea ce privește alegerea membrilor organismelor din cadrul instituțiilor de securitate socială sau participarea la numirea acestora. Depinde însă de legislația națională dacă sunteți, de asemenea, eligibil pentru a deveni membru al acestor organisme.

În sfârșit, este important să nu vă uitați obligațiile față de statul în care sunteți acoperit. Aceasta se referă în primul rând la obligația de a plăti contribuțiile de asigurări sociale, dar și la toate celelalte obligații aplicabile resortisanților statului respectiv (de exemplu, de a se înregistra și de a notifica anumite fapte autorităților naționale).

5.3. Ce ar trebui să știți în caz de boală sau de maternitate

Dispozițiile de coordonare conțin un capitol detaliat despre prestațiile de boală, de maternitate și de paternitate echivalente pentru persoanele asigurate, pensionari și membrii familiilor lor care își au reședința sau locul de ședere în străinătate. Ele oferă o protecție amplă și adecvată nu numai lucrătorilor migranți și membrilor familiilor lor, ci și tuturor persoanelor cărora li se aplică aceste dispoziții, în special milioanele de turiști care își petrec vacanțele în străinătate. Următoarele alineate vă oferă o imagine de ansamblu a drepturilor dumneavoastră.

A. Reguli generale

Cumularea: atunci când este necesară îndeplinirea anumitor condiții înainte de a dobândi dreptul la prestații, instituția competentă trebuie să țină cont de perioadele de asigurare, de reședință sau de angajare realizate în temeiul legislației altor state. Aceasta garantează că, dacă vă schimbați locul de muncă sau vă transferați în alt stat membru, nu vă veți pierde drepturile de asigurări sociale de sănătate.

EXEMPLU

În unele state, aveți dreptul la prestații de boală numai după șase luni de asigurare. Dispozițiile de coordonare garantează că, dacă a trebuit să întrerupeți asigurarea anterioară pentru că v-ați mutat într-un anumit stat, veți avea dreptul la prestații de boală de la începutul perioadei de asigurare din statul respectiv.

Prestațiile de boală și de maternitate sunt diferite de la un stat membru la altul. Cu toate acestea, în toate statele există două categorii principale de prestații: prestații în bani și prestații în natură.

B. Prestații de boală în bani

În general, aceste prestații au scopul de a înlocui un venit (plăți, salarii) care a fost suspendat pe motive de boală. Prestațiile acordate într-o situație specifică (de exemplu, starea de dependență) pot fi, de asemenea, considerate prestații de boală în bani.

Ca regulă generală, acestea sunt plătite întotdeauna conform legislației statului în care sunteți asigurat, indiferent de statul în care vă aveți reședința sau locul de ședere.

Aceasta se aplică tuturor categoriilor de persoane asigurate și în toate situațiile. Quantumul și durata prestațiilor depind în întregime de legislația statului în care sunteți asigurat(ă). Prin urmare, toate prestațiile în bani vă vor fi plătite direct, de către instituția competentă din statul respectiv.

C. Prestații de boală în natură

Aceste prestații includ îngrijirile medicale, tratamentele medicale, medicamentele și spitalizarea, anumite prestații pentru persoanele dependente de îngrijiri, precum și plăți directe având scopul de a rambursa costurile acestora.

Ca regulă generală, acestea sunt acordate întotdeauna conform legislației statului în care vă aveți reședința sau locul de ședere, ca și cum ați fi asigurat în statul respectiv. Aceasta ar putea fi sau nu în avantajul dumneavoastră față de legislația statului în care sunteți efectiv asigurat.

Cu toate acestea, faptul că prestațiile în natură sunt acordate conform legislației statului de reședință sau de ședere nu înseamnă că trebuie să vă așteptați să primiți aceste prestații în toate statele în cauză, fără nicio restricție sau limitare. Prin urmare, este important să cunoașteți condițiile concrete care se aplică în fiecare stat membru dreptului la prestații în natură în caz de boală.

D. Reședința în statul în care sunteți asigurat(ă)

Dacă vă aveți reședința în statul în care sunteți asigurat(ă), este de la sine înțeles că aveți dreptul la toate prestațiile în natură oferite în temeiul legislației statului respectiv. Aceste prestații sunt acordate de instituția de asigurări de boală de la locul de reședință, în aceleași condiții ca pentru toate celelalte persoane asigurate în acel stat.

E. Reședința în afara statului în care sunteți asigurat(ă)

Dacă vă aveți reședința în alt stat decât cel în care sunteți asigurat(ă), aveți dreptul la toate prestațiile în natură acordate în temeiul legislației statului de reședință. Prestațiile sunt acordate de către instituția de asigurări de boală de la locul de reședință, ca și cum ați fi asigurat(ă) în statul respectiv. Dacă sunteți un lucrător frontalier sau un membru al familiei acestuia/acesteia, aveți drepturi, de asemenea, în statul în care lucrați [există anumite restricții pentru membrii familiei unui lucrător frontalier (a se vedea punctul 6.1) și pentru pensionari (a se vedea punctul 6.3)].

Precizăm că este necesar să vă înregistrați la instituția de asigurări de boală de la locul dumneavoastră de reședință. În acest scop, trebuie să solicitați instituției la care sunteți asigurat un document „S1” (a se vedea lista de la punctul 7), care certifică acoperirea dumneavoastră de sănătate. De asemenea, instituția de la locul de reședință poate intra în contact cu instituția la care sunteți asigurat(ă), pentru a obține informațiile necesare cu privire la îndreptățirea dumneavoastră.

În mod normal, instituția de asigurări de boală de la locul de reședință este rambursată de către instituția de asigurări de boală la care sunteți asigurat(ă).

F. Ședere temporară în afara statului în care sunteți asigurat(ă)

Dacă vă aflați temporar în alt stat decât cel în care sunteți asigurat, veți avea dreptul la toate prestațiile în natură care devin necesare din punct de vedere medical în cursul șederii dumneavoastră pe teritoriul altui stat membru, în funcție de natura prestațiilor și de durata prevăzută a șederii.

Cu alte cuvinte, veți beneficia întotdeauna de tratamentul de care aveți neapărat nevoie, chiar și de tratamente spitalicești foarte scumpe (cum ar fi terapia intensivă după un atac de cord). Tratamentul trebuie să vi se acorde în aceleași condiții ca cele aplicabile dacă ați fi asigurat în statul de ședere. Precizare importantă: dacă vă deplasați în străinătate în mod specific pentru a beneficia de un tratament, este necesară o autorizație (a se vedea punctul 5.3.G din cele ce urmează).

CARDUL EUROPEAN DE ASIGURĂRI SOCIALE DE SĂNĂTATE

Cardul european de asigurări sociale de sănătate (CEASS) se eliberează cetățenilor europeni care călătoresc în cadrul Spațiului Economic European (și anume, Uniunea Europeană, Norvegia, Islanda și Liechtenstein) și în Elveția, din motive personale sau profesionale sau din motive de studiu. Acest card simplifică procedura în vederea acordării de îngrijiri medicale în cursul unei șederi temporare în unul dintre aceste state.

Fiecare stat membru are responsabilitatea de a emite și de a distribui CEASS pe propriul teritoriu. Cu toate acestea, cardul este identic și are aceleași caracteristici tehnice în fiecare stat membru, ceea ce garantează că el va fi recunoscut imediat de către furnizorii de îngrijiri medicale din întreaga Europă.

Dacă nu posedați un CEASS, puteți obține acest card gratuit, contactând instituția dumneavoastră locală de asigurări de sănătate.

Pentru a afla mai multe despre drepturile dumneavoastră la îngrijiri medicale în străinătate, vă invităm să vizitați site-ul nostru (<http://ehic.europa.eu>).

G. Deplasarea în alt stat pentru tratament

Dacă vă deplasați în alt stat pentru a primi un tratament medical, conform normelor de coordonare, costurile vor fi acoperite de instituția dumneavoastră de asigurări de boală numai dacă ați primit în prealabil autorizația din partea acesteia. În mod normal, decizia de a vă acorda sau nu autorizația este de competența instituției dumneavoastră de asigurări de sănătate.

Cu toate acestea, în cazurile în care tratamentul necesar este prevăzut de legislația statului dumneavoastră, dar nu este disponibil în timpul necesar având în vedere starea dumneavoastră de sănătate, autorizarea nu vă poate fi refuzată. În aceste cazuri, instituția competentă trebuie să emită un document „S2” (a se vedea lista de la punctul 7), care să certifice dreptul dumneavoastră de a primi tratamentul în străinătate. În acest fel, aveți dreptul la prestațiile acordate de statul gazdă în numele instituției dumneavoastră de asigurări de boală. În anumite cazuri, puteți cere și o rambursare suplimentară în statul dumneavoastră de reședință.

În plus, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a decis că persoanele acoperite de o asigurare de sănătate care nu au autorizarea instituțiilor lor naționale competente se pot adresa oricum fondului lor de asigurări sociale pentru a solicita rambursarea costului tratamentului medical în mediu nespitalicesc efectuat în alt stat membru, în funcție de nivelul de rambursare aplicat în statul de asigurare.

În cadrul aceleiași jurisprudențe, Curtea a concluzionat că instituțiile de securitate socială pot refuza acordarea unei autorizații de tratament spitalicesc în alt stat membru. Cu toate acestea, procedurile administrative de autorizare care duc la această decizie trebuie să se bazeze pe criterii obiective și nediscriminatorii, cunoscute în prealabil.

Aceste criterii trebuie să garanteze că decizia autorităților naționale nu este luată în mod arbitrar: procedurile trebuie să fie accesibile, să garanteze că cererile de autorizare sunt tratate în mod obiectiv și într-un termen rezonabil și permit ca refuzurile să fie contestate prin proceduri judiciare sau cvasijudiciare. În plus, autoritățile naționale trebuie să țină cont de toate circumstanțele fiecărui caz individual, și anume nu numai de starea de sănătate a pacientului, ci și de antecedentele sale medicale.

5.4. Accidente de muncă și boli profesionale

Dispozițiile de coordonare privind prestațiile pentru accidentele de muncă și bolile profesionale sunt foarte asemănătoare cu dispozițiile privind prestațiile de boală. Va trebui totuși să îndepliniți anumite proceduri specifice, pentru a informa sau a transmite o notificare la autoritățile care administrează asigurarea dumneavoastră atunci când are loc un accident de muncă sau când este diagnosticată pentru prima dată o boală profesională. Este important să vă asigurați că procedurile respective sunt îndeplinite: neîndeplinirea lor poate afecta procedura de acordare a prestațiilor în bani.

A. Prestații în natură

Dacă suferiți un accident de muncă sau aveți o boală profesională, aveți dreptul la prestații în natură în conformitate cu legislația statului în care vă aveți reședința.

Dacă vă aveți reședința în alt stat membru decât cel în care sunteți asigurat(ă), instituția din statul de reședință vă va acorda prestațiile în natură conform legislației sale. Cheltuielile efectuate de statul de reședință vor fi rambursate de instituția competentă a statului în care sunteți asigurat(ă). Acoperirea dumneavoastră de sănătate în străinătate în temeiul asigurării împotriva accidentelor de muncă și a bolilor profesionale poate fi certificată de un document „DA1” (a se vedea lista de la punctul 7) emis de instituția la care sunteți asigurat(ă).

B. Prestații în bani

Aceste prestații sunt plătite întotdeauna în temeiul legislației statului în care erați asigurat(ă) în momentul în care s-a produs accidentul de muncă sau boala profesională, indiferent de locul dumneavoastră de reședință sau de ședere.

Ele sunt plătite în mod normal direct de instituția statului dumneavoastră de asigurare, care însă poate conveni cu instituțiile statului de reședință ca prestația în bani să fie plătită de acestea (ceea ce nu va modifica în niciun caz cuantumul prestației).

Dacă valoarea prestației în bani depinde de numărul membrilor familiei dumneavoastră, se va ține cont și de membrii familiei care își au reședința în alt stat membru.

C. Accidente în cursul deplasării

Dacă suferiți un accident de muncă în timp ce vă deplasați în afara teritoriului statului în care sunteți asigurat(ă), sunteți în continuare acoperit(ă) împotriva acestui risc și îndreptățit(ă) la prestațiile specifice. Vă puteți demonstra drepturile la îngrijiri medicale prezentând un document „DA1” (a se vedea lista de la punctul 7).

5.5. Invaliditate

Sistemele de acordare a prestațiilor de invaliditate variază în mod considerabil. Se pot însă distinge două tipuri principale.

- ➔ În multe state, pensiile de invaliditate se calculează în mod similar cu pensiile pentru limită de vârstă, și anume cuantumul unei pensii de invaliditate depinde de durata perioadelor dumneavoastră de asigurare: cu cât mai lungă este perioada în care o persoană a plătit contribuții de asigurare înainte de a deveni invalidă, cu atât pensia acesteia va fi mai mare.

În temeiul sistemelor de acest tip, în mod normal nu este necesar să fiți efectiv asigurat(ă) în momentul în care survine invaliditatea. Cu alte cuvinte, chiar dacă ați încetat să lucrați cu mai mulți ani înainte de a deveni invalid(ă), veți avea oricum dreptul la pensie de invaliditate pe baza perioadelor anterioare de asigurare.

- ➔ În alte state, cuantumul pensiei de invaliditate nu depinde de lungimea perioadelor dumneavoastră de asigurare. Aceasta înseamnă că veți avea dreptul la aceeași pensie indiferent dacă ați fost asigurat(ă) timp de 5, 10 sau 20 de ani înainte de a deveni invalid(ă).

În temeiul sistemelor de acest tip, dreptul de a beneficia de o pensie depinde însă de asigurarea efectivă în momentul în care survine invaliditatea. Dacă ați încetat să lucrați chiar și cu puțin timp înainte de acest moment, nu veți avea dreptul la o pensie de invaliditate.

Explicațiile de mai jos acoperă problemele care pot apărea cel mai frecvent când o persoană devine invalidă.

A. Reguli generale

Cumularea: instituția statului în care solicitați o pensie de invaliditate ia în calcul perioadele de asigurare sau de reședință realizate în temeiul legislației oricărui alt stat membru, dacă acest lucru este necesar pentru accesul dumneavoastră la prestația respectivă.

Reședința sau șederea în străinătate: dacă aveți dreptul la o pensie de invaliditate, aceasta vi se va plăti indiferent dacă vă aveți reședința sau locul de ședere într-un stat membru al UE, în Islanda, Liechtenstein, Norvegia sau Elveția.

Consultațiile medicale: dacă aveți dreptul la o pensie de invaliditate din partea unui stat și vă aveți locul de reședință sau de ședere în alt stat, verificările administrative și consultațiile medicale necesare vor fi în mod normal efectuate de instituția de la locul dumneavoastră de reședință sau ședere. Cu toate acestea, vi s-ar putea cere să vă deplasați pentru o astfel de consultație în statul care vă plătește pensia, dacă starea dumneavoastră de sănătate vă permite acest lucru.

B. Persoanele care au fost asigurate într-un singur stat

Dacă ați fost asigurat(ă) într-un singur stat membru, cuantumul pensiei dumneavoastră de invaliditate va fi calculat în conformitate cu legislația statului respectiv. Aveți dreptul la același tratament ca resortisanții țării respective.

C. Persoanele care au fost asigurate în mai mult de un stat membru

Dacă ați fost asigurat(ă) în mai multe state membre înainte de a deveni invalid(ă), există diferite posibilități în ceea ce privește dreptul dumneavoastră la pensie.

- ➔ **Ați fost asigurat(ă) numai în state membre în care cuantumul pensiei depinde de lungimea perioadelor de asigurare:** în acest caz, veți obține pensii separate de la fiecare dintre aceste state. Cuantumul fiecărei pensii va corespunde perioadelor de asigurări realizate în statul în cauză.
- ➔ **Ați fost asigurat(ă) numai în state membre în care cuantumul pensiei nu depinde de lungimea perioadelor de asigurare:** veți primi o pensie de la statul în care erați asigurat(ă) în momentul în care ați devenit invalid(ă). Veți avea întotdeauna dreptul la cuantumul integral al pensiei, chiar dacă ați fost asigurat(ă) în statul respectiv doar pentru o perioadă scurtă (de exemplu un an). Pe de altă parte, nu veți avea dreptul la pensii din partea celorlalte state în care ați fost asigurat(ă) în trecut.

În practică, aceasta înseamnă că suma pe care o veți primi va corespunde sumei plătite de statul membru în care ați fost asigurat(ă) în momentul în care a survenit invaliditatea, chiar dacă această sumă este mai mică decât cea care v-ar fi plătită în temeiul legislației unui stat membru în care ați fost asigurat(ă) în trecut.

Acesta este principiul sistemelor numite „sisteme bazate pe risc”, în care cuantumul unei pensii nu depinde de lungimea perioadelor de asigurare și în care este necesar să fiți asigurat(ă) în momentul în care survine invaliditatea.

- ➔ **Ați fost asigurat(ă) întâi într-un stat membru în care cuantumul pensiilor de invaliditate depinde de perioadele de asigurare și apoi într-un stat în care pensia nu depinde de lungimea perioadelor:** veți primi două pensii, una din primul stat, care corespunde perioadelor de asigurare realizate în temeiul legislației acestuia, și alta din statul în care erați asigurat când ați devenit invalid.

În mod normal, ultimul stat va fi obligat să vă plătească o pensie integrală. Cu toate acestea, în multe cazuri veți primi numai o parte a acesteia, pentru că statul va lua în calcul pensia pe care o primiți din primul stat. S-ar putea să vi se pară că aceasta înseamnă că ați pierdut drepturi de pensie pentru care ați lucrat și ați plătit: această impresie este incorectă, pentru că, dacă ați fi fost asigurat mereu într-unul dintre cele două state (nu contează în care), nu ați fi putut primi o pensie mai ridicată decât cea la care aveți dreptul în această situație. Situația dumneavoastră materială nu este nici mai bună, nici mai proastă decât cea a unei persoane care a lucrat mereu într-un singur stat membru.

- ➔ **Ați fost asigurat(ă) întâi într-un stat membru în care cuantumul pensiilor de invaliditate nu depinde de perioadele de asigurare și apoi într-un stat în care pensia depinde de lungimea perioadelor de asigurare:** veți primi două pensii separate, fiecare corespunzând lungimii perioadelor de asigurare din statele respective.

D. Deciziile privind gradul de invaliditate

Încadrarea în gradul de invaliditate poate constitui o problemă dacă ați fost asigurat(ă) în mai mult de un stat membru, deoarece există mari diferențe privind criteriile aplicate la nivel național. În majoritatea cazurilor, cuantumul pensiei va depinde de gradul de invaliditate recunoscut. Această decizie va fi luată de către instituțiile naționale ale statului în care ați fost asigurat, conform propriei legislații naționale. Numai în câteva cazuri speciale este posibil ca decizia unei instituții să aibă caracter obligatoriu asupra instituțiilor celorlalte state implicate.

EXEMPLU

Ați fost asigurat(ă) timp de 20 de ani în statul A, apoi timp de cinci ani în statul B, și apoi timp de doi ani în statul C. În toate aceste trei state, cuantumul pensiei de invaliditate depinde de durata perioadelor de asigurare realizate.

Încetați să lucrați în statul C, unde vă este recunoscut un grad de invaliditate de 100 %. Aceasta vă îndreptățește la o pensie de invaliditate acordată de statul C pentru perioada de asigurare de doi ani realizată în statul respectiv. Veți primi, de asemenea, o pensie de invaliditate de la statul B, în care ați fost asigurat(ă) timp de cinci ani. Cu toate acestea, în statul membru respectiv vi s-a recunoscut un grad de invaliditate de numai 70 %. În statul A, în care ați fost asigurat(ă) pentru cea mai mare parte a carierei dumneavoastră profesionale (20 de ani), veți primi o pensie de invaliditate pe baza unei invalidități de numai 30 %.

Într-un astfel de caz, situația cea mai avantajoasă pentru dumneavoastră ar fi aceea în care cuantumul pensiei de invaliditate din statul C nu ar depinde de durata perioadelor de asigurare. În acest caz, ați primi o pensie integrală din partea statului C, așa că nu ar conta gradul de invaliditate care v-a fost recunoscut în temeiul legislației altor state.

Aceasta depinde de faptul că sistemele de securitate socială nu sunt armonizate, ci numai coordonate de dispozițiile UE în materie de securitate socială și, prin urmare, fiecare stat este liber să decidă propriile reguli privind pensiile de invaliditate.

5.6. Cine îmi plătește pensia pentru limită de vârstă?

Pensiile pentru limită de vârstă se numără printre cele mai importante prestații de securitate socială. Prin urmare, când începeți să desfășurați o activitate profesională în străinătate, este important să știți care ar putea fi consecințele asupra drepturilor dumneavoastră viitoare de pensie.

Dispozițiile UE privind pensiile pentru limită de vârstă garantează următoarele drepturi.

- ➔ În fiecare stat membru în care ați fost asigurat, evidența asigurărilor dumneavoastră se păstrează până când atingeți vârsta de pensionare. Cu alte cuvinte, contribuțiile plătite nu se pot transfera în alt stat membru, nici nu vă pot fi plătite dacă nu mai sunteți asigurat în statul membru respectiv.
- ➔ Fiecare stat membru în care ați fost asigurat va trebui să vă plătească o pensie pentru limită de vârstă atunci când veți atinge vârsta de pensionare. De exemplu, dacă ați lucrat în trei state membre, atunci când veți atinge vârsta de pensionare veți primi trei pensii pentru limită de vârstă separate.
- ➔ Această pensie va fi calculată pe baza evidenței asigurărilor dumneavoastră din fiecare stat membru. Suma primită de la fiecare stat membru va depinde de durata acoperirii în statul în cauză.

Aceste principii garantează că nimeni nu va fi dezavantajat de faptul de a fi lucrat în mai multe state membre: contribuțiile nu se vor pierde, drepturile dobândite vor fi protejate, iar fiecare stat membru va plăti o pensie care va corespunde perioadelor de asigurare realizate acolo. Fiecare stat nu plătește nici mai mult, nici mai puțin decât ceea ce a fost „câștigat”, în special prin contribuțiile plătite de lucrător. Alineatele de mai jos explică modul în care pensiile pentru limită de vârstă sunt calculate și plătite în temeiul regulilor de coordonare.

A. Reguli generale

Cumularea: Dacă perioada în care ați fost asigurat(ă) într-un stat membru nu este suficient de lungă pentru a putea beneficia de o pensie în statul respectiv, vor fi luate în calcul toate perioadele de asigurare realizate în alte state membre.

EXEMPLU

Dacă ați fost acoperit(ă) pentru o perioadă mai scurtă de un an într-un stat membru, s-ar putea aplica o regulă specială, deoarece unele state membre nu prevăd pensii pentru perioade scurte. Ce se întâmplă cu contribuțiile plătite în acel stat membru? Ați fost asigurat(ă) în statul A timp de 10 luni și în statul B timp de 35 de ani. Nu vă îngrijorați. Lunile de asigurare în statul A, în care ați lucrat pentru o perioadă mai mică de un an, nu se vor pierde. Statul B va prelua cele 10 luni plătite în statul A.

Reședința sau șederea în străinătate: Indiferent dacă vă aveți reședința sau locul de ședere în UE, Islanda, Liechtenstein, Norvegia sau Elveția, pensia dumneavoastră pentru limită de vârstă vă va fi plătită fără nicio reducere, modificare sau suspendare.

B. Ați fost asigurat(ă) într-un singur stat membru

În acest caz, cuantumul pensiei dumneavoastră va fi calculat conform legislației statului membru respectiv, exact în același mod în care el se calculează pentru propriii resortisanți. Nu are importanță dacă vă aveți sau nu reședința în statul respectiv în momentul în care atingeți vârsta de pensionare.

C. Ați fost asigurat(ă) în mai mult de un stat membru

Veți primi o pensie de la fiecare stat membru în care ați fost asigurat(ă). Aceste pensii vor corespunde perioadelor de asigurare realizate în fiecare dintre statele în cauză.

EXEMPLU

Ați fost asigurat(ă):

- ➔ timp de 10 ani în statul membru A;
- ➔ timp de 20 ani în statul membru B;
- ➔ timp de 5 ani în statul membru C.

Aceasta înseamnă că ați fost asigurat(ă) pentru o perioadă totală de 35 de ani înainte de a atinge vârsta de pensionare.

Statul membru A va calcula cuantumul pensiei la care ați fi îndreptățit(ă) după 35 de ani de asigurare în statul respectiv. Apoi, acesta vă va plăti o valoare corespunzătoare perioadelor dumneavoastră de asigurare efective, și anume 10/35 din acest cuantum.

În același mod, statul membru B vă va plăti 20/35 din suma la care ați avea dreptul în statul respectiv după 35 de ani de asigurare.

În sfârșit, statul membru C vă va plăti 5/35 din suma la care ați avea dreptul în statul respectiv după 35 de ani de asigurare.

D. Depunerea cererii de obținere a pensiei

Dacă ați lucrat în mai mult de un stat membru, trebuie să depuneți cererea în statul dumneavoastră de reședință, cu excepția cazului în care nu ați lucrat niciodată în statul respectiv. În cazul din urmă, trebuie să depuneți cererea în ultima țară în care ați lucrat.

E. Vârsta de pensionare

După cum se menționează mai sus, sistemele de securitate socială ale statelor membre nu sunt armonizate și, prin urmare, vârsta de pensionare variază de la un stat membru la altul. Dacă sunteți îndreptățit(ă) la pensie în mai multe state membre, aceasta înseamnă că într-o țară ați putea fi îndreptățit(ă) la pensie pentru limită

de vârstă la 65 de ani, în timp ce în altă țară ar putea fi necesar să așteptați până la 67 de ani. În astfel de cazuri, este important să vă adresați în prealabil statelor care vă vor plăti pensiile pentru a obține informații privind consecințele întâzierii plății pensiei dumneavoastră. În unele cazuri, dacă obțineți o pensie mai devreme decât cealaltă, acest fapt ar putea avea efecte asupra sumelor care vă vor fi plătite. Instituțiile care vor plăti pensiile au obligația de a vă oferi recomandări cu privire la cererea dumneavoastră.

F. Nota de sinteză

O „instituție de contact” (de regulă din statul în care vă aveți reședința) se va ocupa de administrarea cererii dumneavoastră de pensionare. Instituția de contact înlesnește schimbul de informații privind evidența asigurărilor dumneavoastră între statele membre implicate în cererea dumneavoastră de pensionare.

După ce instituției de contact i-au fost notificate toate deciziile diferitelor țări, ea va trimite o notă de sinteză privind aceste decizii. Nota de sinteză este un document portabil „P1” (a se vedea lista de la punctul 7) care prezintă deciziile fiecărui stat membru. Documentul vă va informa în legătură cu modul în care instituțiile au tratat diferitele perioade de asigurare și vă va permite să vedeți, de exemplu, dacă există lacune sau dacă anumite perioade de asigurare se suprapun.

Noile norme de coordonare vă dau dreptul de a solicita revizuirea unei decizii naționale privind dreptul dumneavoastră la pensie, dacă pare că drepturile dumneavoastră au fost afectate de interacțiunea deciziilor luate de două sau mai multe instituții. Termenul pentru a cere o astfel de revizuire începe să curgă de la data la care ați primit nota de sinteză și constă în termenul aplicabil în temeiul legislației naționale.

G. Costurile de tranzacție

Plata pensiilor se efectuează direct de instituțiile naționale, către dumneavoastră sau către banca dumneavoastră. În principiu, nu ar trebui să existe niciun cost de tranzacție sau cost administrativ pentru o plată efectuată între state membre aparținând zonei euro. În cazul plăților transfrontaliere către țări care nu fac parte din zona euro este însă posibil să suportați anumite costuri aferente tranzacțiilor de

schimb. Astfel de costuri trebuie să fie justificate în mod obiectiv și proporționale față de serviciul efectuat.

5.7. Pensiile de urmaș și ajutoarele în caz de deces

A. Pensiile de urmaș

În general, normele aplicabile pensiilor de urmaș pentru soțul supraviețuitor sau pentru copii sunt identice cu cele aplicabile pensiilor de invaliditate și pensiilor pentru limită de vârstă (a se vedea punctul 5.6). Prin urmare, indiferent dacă soțul supraviețuitor își are reședința sau locul de ședere în UE, Islanda, Liechtenstein, Norvegia sau Elveția, pensia de urmaș trebuie să fie plătită fără nicio reducere, modificare sau suspendare.

B. Ajutoarele de deces

Ca și pentru toate celelalte categorii de prestații, instituția națională a unui stat membru trebuie să țină cont de perioadele de asigurare sau de reședință realizate în temeiul legislației oricărui stat membru, atunci când acest lucru este necesar pentru obținerea dreptului la ajutoare de deces.

Ajutoarele de deces se vor plăti de către instituția statului în care persoana decedată era asigurată, indiferent de statul membru în care persoana îndreptățită își are reședința. În cazul decesului unui pensionar sau al membrilor familiei sale, se aplică norme speciale.

5.8. Cum se procedează în caz de șomaj?

În contextul unor rate ridicate de șomaj, dispozițiile de coordonare privind prestațiile de șomaj au o importanță deosebită.

A. Reguli generale

Cumularea: Dacă intrați în șomaj, instituția statului în care solicitați prestațiile de șomaj are obligația de a lua în calcul perioadele de asigurare sau de angajare realizate în temeiul legislației oricărui alt stat membru, dacă acest lucru este necesar pentru accesul dumneavoastră la prestațiile respective. În temeiul noilor norme de coordonare, sunt luate în calcul și perioadele realizate de persoanele care desfășoară o activitate independentă. Puteți solicita instituției din statul în care ați lucrat un document „U1” (a se vedea lista de la punctul 7), care certifică perioadele dumneavoastră de asigurare sau de angajare.

IMPORTANT

Spre deosebire de alte tipuri de prestații, în ceea ce privește șomajul, principiul cumulării se aplică numai dacă ați realizat cea mai recentă perioadă de asigurare în statul membru în care solicitați prestațiile. Cu alte cuvinte, ar trebui să solicitați prestațiile de șomaj în statul în care ați fost angajat ultima dată (cu excepția lucrătorilor frontaliери, cărora li se aplică reguli speciale, prezentate în cele ce urmează, la punctul 5.8.B).

Legislația aplicabilă: În general, statul membru în care sunteți angajat este responsabil pentru acordarea prestațiilor de șomaj, conform principiului că dumneavoastră vi se aplică legislația statului în care lucrați. Sunteți îndreptățit(ă) la prestații de șomaj în aceleași condiții cu resortisanții statului care vă plătește prestațiile.

Există dispoziții speciale aplicabile lucrătorilor frontaliери, precum și altor categorii de lucrători frontaliери care și-au păstrat reședința în alt stat membru decât cel în care lucrează.

Calculul prestațiilor: Dacă valoarea prestațiilor de șomaj depinde de salariul sau venitul profesional anterior, se iau în calcul numai salariile sau veniturile profesionale primite în statul în care ați fost angajat cel mai recent.

Dacă există membri ai familiei cu reședința în alt stat membru, iar cuantumul prestațiilor dumneavoastră de șomaj crește în funcție de numărul membrilor familiei, se va ține cont de aceștia ca și cum ei și-ar avea reședința în statul care vă plătește prestațiile.

B. Lucrători frontalieri aflați în șomaj total

Dacă nu vă aveți reședința în statul în care lucrați, vi se aplică dispoziții speciale.

Lucrători frontalieri: ca lucrător frontalier aflat în șomaj total ⁽²⁾, trebuie să solicitați prestații de șomaj în statul de reședință. Deși nu ați plătit contribuții instituției din statul dumneavoastră de reședință, veți primi prestațiile ca și cum ați fi fost asigurat acolo în ultima perioadă de angajare. Dacă valoarea prestațiilor de șomaj depinde de salariul sau de venitul profesional anterior, instituția care vă acordă prestațiile va efectua calculul pe baza salariului sau a venitului profesional perceput efectiv în statul membru în care ați lucrat.

Dacă doriți să vă căutați un loc de muncă atât în statul în care ați lucrat cel mai recent, cât și în statul de reședință, puteți – ca pas suplimentar – să vă înregistrați și la serviciile de ocupare a forței de muncă de acolo. În acest caz, va trebui să îndepliniți procedurile de control și obligațiile din ambele state membre. Cu toate acestea, dat fiind că prestațiile sunt întotdeauna plătite de statul membru de reședință, obligațiile și activitatea de căutare a unui loc de muncă în acel stat au prioritate.

EXEMPLU

Dacă ați lucrat ca frontalier în statul B și vă aveți reședința în statul A, după intrarea în șomaj va trebui să solicitați prestațiile în statul A. Dacă doriți, puteți să vă înregistrați și la serviciile de ocupare a forței de muncă din statul B și să vă căutați un loc de muncă și în acel stat. Cu toate acestea, prestațiile vor continua să fie plătite de statul A, iar obligațiile dumneavoastră față de serviciile de ocupare a forței de muncă din statul A au prioritate.

Alți lucrători frontalieri: Dacă aparțineți categoriei „alți lucrători frontalieri” ⁽³⁾ și sunteți în șomaj total, aveți două opțiuni: fie să vă înregistrați la serviciile de ocupare

⁽²⁾ Lucrătorii frontalieri sunt persoane angajate sau care desfășoară activități independente într-un stat membru și își au reședința în alt stat membru în care se întorc, de obicei, în fiecare zi sau cel puțin o dată pe săptămână.

⁽³⁾ „Alți lucrători frontalieri” sunt persoane angajate într-un stat membru și cu reședința în alt stat membru în care se întorc mai rar decât lucrătorii frontalieri (și anume, mai rar decât o dată pe săptămână). Se consideră însă că ei își au locul de reședință (centrul de interes personal, familia etc.) într-un stat membru diferit de statul de angajare.

a forței de muncă și să solicitați prestații de șomaj în ultimul stat de angajare, fie să vă întoarceți în statul de reședință pentru a căuta un loc de muncă și a primi prestații de șomaj în acel stat.

EXEMPLU

Dacă ați lucrat ca „alt lucrător frontalier” în statul B și vă aveți reședința în statul A, după ce intrați în șomaj puteți decide să vă înregistrați și să solicitați prestații fie în statul A, fie în statul B (în funcție de statul în care aveți mai multe șanse să vă găsiți un loc de muncă).

Dacă decideți să vă întoarceți în statul membru de reședință, calculul prestațiilor de șomaj se bazează pe venitul profesional primit pentru ultima activitate desfășurată în statul membru în care ați lucrat.

De asemenea, aveți posibilitatea să vă înregistrați mai întâi ca persoană în căutarea unui loc de muncă și să solicitați prestații în ultimul stat în care ați lucrat, după care să vă întoarceți în statul de reședință exportându-vă prestațiile de șomaj (a se vedea punctul 5.8.D).

IMPORTANT

Care stat membru este responsabil pentru acordarea prestațiilor de boală, a pensiilor, a prestațiilor familiale etc. dacă primesc prestații de șomaj din statul meu de reședință?

Ca și în cazul prestațiilor dumneavoastră de șomaj, vi se aplică legislația statului de reședință și în privința altor aspecte ale securității sociale.

C. Persoanele în șomaj parțial

În caz de șomaj parțial sau intermitent, statul membru în care lucrați este responsabil pentru acordarea prestațiilor de șomaj, indiferent de statul în care vă aveți reședința.

D. Persoanele în căutarea unui loc de muncă în alt stat membru

Dacă doriți să vă căutați un loc de muncă în alt stat decât cel în care primiți prestațiile de șomaj, puteți, cu anumite condiții, să exportați aceste prestații pentru o perioadă limitată.

- ➔ Trebuie să vă fi pus la dispoziția serviciilor de ocupare a forței de muncă din statul care vă plătește prestațiile de șomaj pentru o perioadă minimă de patru săptămâni de la intrarea în șomaj. Cu toate acestea, serviciile de ocupare a forței de muncă vă pot autoriza să plecați înainte de sfârșitul acestei perioade. Ideea de fond este că ar trebui mai întâi să epuizați toate posibilitățile de a găsi un loc de muncă acolo înainte de a vă extinde căutările la alte state.
- ➔ Instituția la care sunteți înregistrat(ă) ca persoană în căutarea unui loc de muncă vă va furniza un document „U2” (a se vedea lista de la punctul 7), care vă permite să exportați prestațiile de șomaj.
- ➔ În termen de șapte zile de la plecare, trebuie să vă înregistrați la serviciile de ocupare a forței de muncă din statul în care căutați un loc de muncă. Trebuie să îndepliniți obligațiile și procedurile de control stabilite de serviciile de ocupare a forței de muncă din statul respectiv.
- ➔ Veți avea astfel dreptul să primiți prestațiile de șomaj timp de trei luni de la data la care ați încetat să fiți la dispoziția serviciilor de ocupare a forței de muncă din statul din care ați plecat. Serviciul sau instituția competentă poate prelungi termenul până la maximum șase luni.
- ➔ Dacă nu reușiți să găsiți un nou loc de muncă, trebuie să vă întoarceți înainte de expirarea termenului. Dacă vă întoarceți mai târziu fără a fi fost autorizat în mod explicit de serviciile de ocupare a forței de muncă din statul care vă plătește prestațiile de șomaj, vă pierdeți îndreptățirea la toate prestațiile rămase.

IMPORTANT

Mulți șomeri își pierd dreptul la prestații din cauza necunoașterii acestor condiții. Ei părăsesc statul în care au lucrat ultima dată fără a se fi înregistrat la serviciile de ocupare a forței de muncă, se înregistrează prea târziu la serviciile de ocupare a forței de muncă din statul în care își caută un loc de muncă sau se întorc după expirarea perioadei de exportare.

Prin urmare, înaintea plecării ar trebui să contactați instituția de ocupare a forței de muncă responsabilă pentru plata prestațiilor dumneavoastră de șomaj, pentru a afla mai multe despre drepturile și obligațiile dumneavoastră.

5.9. Ce se întâmplă cu prestațiile familiale?

Prestațiile familiale sunt prevăzute de legislațiile tuturor statelor membre, dar caracteristicile și quantumul lor variază considerabil de la un stat membru la altul. Prin urmare, este important să știți care stat are responsabilitatea de a vă acorda aceste prestații și care sunt condițiile pentru a avea dreptul la prestații.

Ca și în cazul altor prestații, statul care are responsabilitatea de a vă plăti prestațiile familiale trebuie să țină cont de perioadele de asigurare realizate în temeiul legislației oricărui alt stat membru, dacă acest lucru este necesar pentru a satisface condițiile în vederea obținerii dreptului la prestații.

A. Membrii familiei dumneavoastră își au reședința în statul în care sunteți acoperit(ă)

Dacă membrii familiei dumneavoastră își au reședința în statul în temeiul legislației căruia sunteți acoperit(ă) ca salariat sau ca lucrător independent, acest stat va fi mereu competent pentru plata prestațiilor familiale. Sunteți îndreptățit(ă) exact la aceeași valoare a prestațiilor ca resortisanții statului respectiv.

B. Membrii familiei dumneavoastră nu își au reședința în statul în care sunteți acoperit(ă)

Dacă membrii familiei dumneavoastră nu își au reședința în statul în temeiul legislației căruia sunteți acoperit(ă), se aplică regulile de mai jos.

- ➔ Dacă sunteți îndreptățit(ă) la prestații familiale în temeiul legislației mai multor state, familia dumneavoastră va primi, în principiu, prestațiile cu cea mai ridicată valoare prevăzută de legislația unuia dintre aceste state. Cu alte cuvinte, familia dumneavoastră este tratată ca și cum toate persoanele în cauză și-ar avea reședința și ar fi asigurate în statul cu cea mai favorabilă legislație.
- ➔ Nu puteți primi de două ori prestații familiale pentru aceeași perioadă și pentru același membru al familiei. Există reguli privind prioritatea care prevăd suspendarea prestațiilor dintr-un stat până la atingerea cuantumului prestațiilor acordate de celălalt stat care are competența primară pentru plata prestațiilor familiale.

EXEMPLU

Dacă valoarea prestațiilor familiale acordate în statul A este mai mare decât cea prevăzută în statul B, care are competența primară pentru plata prestațiilor, atunci statul A va plăti un supliment corespunzător diferenței dintre cele două prestații.

Regulile de prioritate sunt următoarele: statul care plătește prestațiile pe baza angajării sau a activității independente are prioritate față de statul care plătește prestațiile pe baza unei pensii sau a reședinței.

EXEMPLE

Dacă prestația familială din statul A se acordă pe baza activității ca angajat, iar prestația familială din statul B se acordă pe baza îndreptățirii la pensie sau a reședinței, statul A are responsabilitatea primară pentru plata prestației familiale, iar statul B trebuie numai să plătească un supliment în cazul în care cuantumul prestației familiale din statul B este mai ridicat decât în statul A.

Dacă îndreptățirea se bazează pe existența unei pensii în statul A și pe reședință în statul B, statul A are responsabilitatea primară de a plăti prestația familială, iar statul B trebuie numai să plătească un supliment în cazul în care cuantumul prestației familiale din statul B este mai ridicat decât în statul A.

Ce se întâmplă dacă atât prestațiile familiale din statul A, cât și cele din statul B se acordă pe baza angajării sau a activității independente/a pensiei/a reședinței?

- ➔ În cazurile în care ambele state acordă prestațiile familiale pe baza angajării sau a activității independente, statul în care copiii își au reședința are prioritate, cu condiția ca unul dintre părinți să lucreze acolo; în lipsa acestei condiții, responsabilitatea revine statului în care se plătește cea mai ridicată prestație.
- ➔ Dacă ambele state acordă prestațiile familiale pe baza primirii unei pensii, are prioritate statul în care copiii își au reședința, cu condiția ca statul respectiv să plătească și pensia. În lipsa acestei condiții, responsabilitatea revine statului în care persoana în cauză a fost asigurată sau și-a avut reședința pentru cea mai lungă perioadă.
- ➔ Dacă prestațiile familiale se bazează pe reședință, are prioritate statul în care copiii își au reședința.

În practică, aplicarea acestor reguli depinde de circumstanțele fiecărui caz. Nu ezitați să contactați instituția dumneavoastră pentru mai multe informații.

C. Prestațiile familiale pentru șomeri

Șomerii care primesc prestații de șomaj în temeiul legislației unui stat membru sunt îndreptățiți la prestații familiale conform legislației statului respectiv, și pentru membrii familiei lor care își au reședința în alt stat membru.

D. Prestațiile familiale pentru pensionari

În mod normal, pensionarii primesc prestații familiale de la statul care le plătește pensia. Dacă un pensionar primește mai multe pensii, se aplică reguli speciale.

5.10. Prestații de pre-pensionare

Sistemele de pre-pensionare prevăzute de lege sunt, de asemenea, acoperite de dispozițiile de coordonare. Aceasta garantează atât egalitatea de tratament atunci când aceste prestații sunt acordate migranților, cât și posibilitatea de a exporta prestațiile de pre-pensionare. Persoanelor care primesc aceste prestații trebuie să li se acorde, de asemenea, prestații familiale și prestații de sănătate conform regulilor descrise mai sus.

Cu toate acestea, principiul cumulării perioadelor de asigurare nu se aplică în cazul prestațiilor de pre-pensionare. Aceasta înseamnă că nu este necesar ca perioadele de asigurare, de angajare sau de reședință realizate în alte state să fie luate în calcul atunci când se acordă aceste prestații.

5.11. Prestații speciale în bani necontributive

Un anumit număr de prestații speciale ⁽⁴⁾ care nu sunt bazate pe contribuții (așa-numitele prestații necontributive) vor fi acordate numai de către și pe cheltuiala instituției de la locul dumneavoastră de reședință. În majoritatea cazurilor, aceste prestații se acordă în funcție de venituri, și anume sunt plătite persoanelor ale căror pensii sau venituri sunt sub un anumit nivel.

Cu alte cuvinte, plata acestor prestații nu va fi exportată dacă vă transferați reședința în alt stat. Cu toate acestea, dacă o astfel de prestație se acordă în noul dumneavoastră stat de reședință, acesta ar putea să vă acorde prestația specială respectivă în temeiul propriei legislații naționale, chiar dacă nu ați lucrat niciodată acolo.

⁽⁴⁾ Aceste prestații speciale în bani necontributive sunt enumerate, pentru fiecare stat membru, în anexa X la Regulamentul (CE) nr. 883/2004, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 987/2009.

6. Drepturile dumneavoastră pe scurt

6.1. Lucrător frontalier

Un lucrător frontalier este un angajat sau un lucrător independent care își desfășoară activitatea în alt stat membru decât cel în care își are reședința și care se întoarce în statul de reședință cel puțin o dată pe săptămână.

Ca lucrător frontalier, sunteți protejat de dispozițiile UE privind securitatea socială la fel ca celelalte categorii de persoane cărora li se aplică aceste dispoziții.

- ➔ Sunteți asigurat(ă) în statul în care lucrați.
- ➔ Aveți dreptul la prestații familiale chiar și pentru membrii familiei dumneavoastră care își au reședința în alt stat.
- ➔ Veți primi o pensie separată de la fiecare stat în care ați fost asigurat(ă) pentru cel puțin un an.

Există însă anumite reguli speciale privind prestațiile de boală și prestațiile de șomaj.

- ➔ În ceea ce privește prestațiile în natură în caz de boală și de accidente de muncă, puteți alege: puteți obține aceste prestații fie în statul în care vă aveți reședința, fie în statul în care lucrați. În multe cazuri, va fi mai comod să primiți prestațiile în natură în caz de boală în statul în care lucrați și în care petreceți cel mai mult timp. Când vă pensionați, vă veți pierde statutul de „lucrător frontalier”, iar dreptul dumneavoastră la prestații în natură în caz de boală în locul unde erați angajat va fi supus unor restricții. Veți avea totuși dreptul de a continua un tratament început când erați încă lucrător frontalier.

IMPORTANT

Membrii familiilor lucrătorilor frontaliери au aceleași drepturi cu lucrătorii frontaliери numai în unele state ⁽⁵⁾.

În unele state, lucrătorii frontaliери își păstrează și după pensionare dreptul de a primi îngrijiri medicale.

Vă invităm să contactați instituția dumneavoastră de asigurări de boală pentru mai multe informații.

- ➔ În ceea ce privește prestațiile de șomaj, aveți dreptul la prestații – dacă vă aflați în șomaj total – numai în statul în care vă aveți reședința. Cu toate acestea, puteți – ca pas suplimentar – să vă înregistrați și, de asemenea, să vă căutați un loc de muncă în statul în care ați lucrat ultima dată (pentru mai multe informații, a se vedea punctul 5.8.B).

6.2. Lucrător detașat

Un lucrător detașat este o persoană angajată în mod normal într-un stat, dar care este trimisă temporar în alt stat pentru a lucra pentru întreprinderea sa. Perioada maximă de detașare este de 24 de luni.

Ca lucrător detașat, vi se aplică condițiile de mai jos.

- ➔ Rămâneți asigurat în statul în care sunteți angajat în mod normal, ceea ce înseamnă că veți continua să plătiți contribuții la sistemul de securitate socială din statul respectiv. Acest lucru este certificat de un document „A1” (a se vedea lista de la punctul 7), care se obține de la instituția din statul din care sunteți detașat (statul în care sunteți în mod normal angajat).
- ➔ Aveți dreptul la toate prestațiile de sănătate în natură în statul în care ați fost trimis, indiferent dacă v-ați transferat sau nu reședința acolo.

⁽⁵⁾ Statele membre în care există restricții pentru dreptul la prestații în natură pentru membrii familiei unui lucrător frontalier sunt enumerate în anexa III la Regulamentul (CE) nr. 883/2004, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 987/2009.

- ➔ Aveți dreptul la prestații familiale acordate de statul în care continuați să fiți asigurat(ă), indiferent de statul în care își au reședința membrii familiei dumneavoastră.
- ➔ În cazul intrării în șomaj, aveți dreptul la prestații de șomaj în statul în care sunteți angajat în mod normal. Cu toate acestea, dacă v-ați mutat reședința în statul în care ați fost detașat(ă), ați putea avea dreptul la prestațiile de șomaj din acel stat.

6.3. Pensionar

Ca pensionar (persoană care primește o pensie prevăzută de lege pentru limită de vârstă, de invaliditate sau de urmaș), beneficiați de o protecție considerabilă ca urmare a dispozițiilor de coordonare.

IMPORTANT

Aceasta se aplică nu numai foștilor lucrători migranți, ci și tuturor resortisanților unui stat membru care sunt îndreptățiți la o pensie în temeiul sistemului de pensii prevăzut de lege. Prin urmare, chiar dacă nu v-ați părăsit niciodată statul pe parcursul activității dumneavoastră profesionale, sunteți acoperit(ă) de dispozițiile de coordonare dacă sunteți un pensionar cu reședința sau locul de ședere în alt stat.

Pe scurt, aveți drepturile enumerate mai jos.

- ➔ Aveți dreptul la o pensie separată de la fiecare stat membru în care ați lucrat timp de cel puțin un an, cu condiția să îndepliniți condițiile prevăzute de legislația națională (cum ar fi vârsta de pensionare sau condițiile impuse). În cazul în care condițiile includ o anumită perioadă minimă de lucru sau de contribuții, perioadele de lucru și de asigurare realizate în toate statele membre vor fi luate în calcul pentru a se evalua îndeplinirea cerinței respective.

- ➔ Pensia vi se va plăti în locul în care vă aveți reședința în cadrul UE sau al SEE, fără nicio reducere, modificare sau suspendare. Acest lucru nu se aplică însă în ceea ce privește anumite suplimente de pensii sau pensii sociale acordate în funcție de venituri (a se vedea punctul 5.11).
- ➔ Aveți dreptul la toate prestațiile în natură în caz de boală în statul membru în care vă aveți reședința, chiar dacă nu ați fost niciodată asigurat(ă) în statul respectiv când lucrați, cu condiția să fi obținut dreptul de a primi prestații de boală în cel puțin un stat membru care vă plătește o pensie. În cursul unei șederi temporare în alt stat membru, sunteți îndreptățit(ă) la toate prestațiile în natură care devin necesare în timpul șederii dumneavoastră.
- ➔ Aveți dreptul să primiți prestații familiale, indiferent de locul în care dumneavoastră sau membrii familiei dumneavoastră vă aveți reședința în cadrul UE sau al SEE. Aceste prestații sunt plătite de instituția din statul membru de la care vă primiți pensia. Dacă aveți dreptul la mai multe pensii de la diferite state membre, în principiu, primiți quantumul cel mai ridicat al prestațiilor prevăzute în temeiul legislației unuia dintre aceste state (a se vedea punctul 5.9.B).

6.4. Turist

În fiecare an, milioane de turiști călătoresc în cadrul Europei pentru a-și petrece vacanțele în străinătate. În caz de boală sau de accident, este necesar ca aceștia să aibă acces la îngrijirile medicale și la prestațiile de boală din statul în care se află temporar.

Dacă sunteți asigurat(ă) în temeiul unui sistem de asigurări de sănătate prevăzut de lege din statul dumneavoastră de origine, se aplică următoarele reguli.

- ➔ Sunteți îndreptățit(ă) să primiți toate prestațiile de boală în natură necesare în statul de ședere în aceleași condiții cu resortisanții aceluși stat.
- ➔ Pentru a obține aceste prestații, trebuie să prezentați cardul european de asigurări sociale de sănătate (CEASS).

Dacă v-ați uitat sau pierdut CEASS, puteți cere instituției dumneavoastră de asigurări de boală să vă trimită prin fax sau prin e-mail un certificat provizoriu de înlocuire. Acesta este echivalent cu CEASS și vă va garanta aceleași drepturi la tratament medical și la rambursarea costurilor asociate în cursul unei șederi temporare în alt stat membru. Această soluție este deosebit de utilă dacă este necesară spitalizarea.

- ➔ Faptul că nu sunteți în măsură să prezentați CEASS nu ar trebui să aibă consecințe asupra tratamentului dumneavoastră medical. Medicul sau unitatea medicală v-ar putea însă cere să plătiți costul integral sau o parte a costurilor pe care o persoană asigurată în statul membru respectiv nu ar trebui să o plătească. În acest caz, puteți cere rambursarea în statul membru în care sunteți asigurat.

6.5. Student

Din ce în ce mai mulți tineri aleg să urmeze o parte a studiilor în alt stat. Printre problemele cu care aceștia se confruntă (în afară de problemele legate de limbă, de recunoașterea diplomelor, de cazare etc.), accesul la îngrijirile medicale și la prestațiile de boală nu este, cu siguranță, de neglijat.

În principiu, dacă sunteți un student cu locul de ședere temporară în statul în care vă urmați studiile, se consideră că vă aveți în continuare reședința în statul de origine. Aceasta înseamnă că aveți dreptul la toate prestațiile de boală în natură prezentând cardul european de asigurări sociale de sănătate emis de statul de origine înainte de plecarea dumneavoastră (a se vedea punctele 5.3.F și 6.4).

6.6. Persoană inactivă

Dacă nu sunteți angajat(ă) și nici nu desfășurați o activitate independentă, dar sunteți sau ați fost asigurat(ă) în temeiul legislației unui stat membru – sunteți o „persoană inactivă” – sunteți, de asemenea, acoperit(ă) de dispozițiile UE privind securitatea socială (a se vedea punctul 5.1.D).

În plus, în unele cazuri puteți beneficia de protecție în calitate de membru al familiei unei persoane angajate sau care desfășoară o activitate independentă sau a unui pensionar.

6.7. Resortisant al unei țări terțe

Ca resortisant al unei țări terțe (și anume, resortisant al unei țări neincluse pe lista de la punctul 4), puteți beneficia de dispozițiile de coordonare în situații care implică mai multe state membre. Aceste dispoziții se vor aplica, de asemenea, și membrilor familiei și urmașilor dumneavoastră. Există dispoziții specifice privind prestațiile familiale aplicabile în cazul Austriei și Germaniei.

Cu toate acestea, resortisanții țărilor terțe nu sunt încă acoperiți de dispozițiile „coordonării modernizate”. Prin urmare, acestora li se aplică vechile norme de coordonare [Regulamentele (CE) nr. 1408/71 și (CE) nr. 574/72] chiar și după data de intrare în vigoare a noilor norme (1 mai 2010), până când Consiliul European va ajunge la un acord cu privire la extinderea noilor regulamente la resortisanții statelor terțe.

7. Cum funcționează în practică dispozițiile de coordonare?

Punctele 1-6 ale acestui ghid se referă la scopul, principiile și conținutul dispozițiilor UE privind securitatea socială. Prezentul punct vă oferă câteva informații generale despre modul în care aceste dispoziții funcționează în practică, pentru a vă ajuta să vă revendicați drepturile.

7.1. Documentele portabile

Atunci când tratează cazuri administrative care implică elemente transfrontaliere, instituțiile de securitate socială au nevoie să facă schimb de informații cu instituțiile din alte state membre. Majoritatea datelor sunt comunicate direct între instituții. Cu toate acestea, în anumite cazuri, informațiile care vă sunt necesare ar putea fi emise sub forma unui document pe care îl puteți prezenta instituțiilor altor state membre. Aceste documente portabile, care în prezent au forma unor formulare pe hârtie (dar în viitor ar putea fi emise sub altă formă), vă permit să demonstrați că aveți anumite drepturi atunci când circulați în Europa. Ele sunt enumerate în lista de la pagina 54.

În general, documentele portabile sunt emise la cerere. Cu toate acestea, dacă uitați să solicitați documentul relevant înainte de plecare, aceasta nu vă va împiedica să solicitați prestații: instituția celui alt stat membru va obține informațiile necesare direct de la instituția competentă din statul dumneavoastră. Acest fapt ar putea însă cauza anumite întârzieri ale deciziei privind cererea dumneavoastră.

7.2. Situații care implică mai multe state membre

Atunci când sunt implicate sistemele de securitate socială din mai multe state membre (de exemplu, în cazul lucrătorilor detașați sau al lucrătorilor frontaliери), ați putea să vă confrunțați cu dificultăți legate de transmiterea unei cereri în termenul necesar către o autoritate, o instituție sau un tribunal dintr-un stat membru specific. Aceasta ar putea determina pierderea parțială sau totală a dreptului dumneavoastră la o prestație în temeiul legislației naționale a statului respectiv. Pentru a evita astfel de consecințe nedorite, dispozițiile de coordonare garantează că cererea dumneavoastră va fi admisă dacă o prezentați în același termen unei autorități, instituții sau tribunal echivalent din alt stat membru (de exemplu, cel în care vă

aveți locul de ședere sau reședința). Cererea dumneavoastră va fi apoi transmisă fără întârziere statului competent.

Documente portabile

DOMENIUL DE SECURITATE SOCIALĂ	DOCUMENT PORTABIL	NUMĂRUL DOCUMENTULUI	FOST FORMULAR E...
LEGISLAȚIA APLICABILĂ	Certificat privind legislația privind securitatea socială care se aplică titularului	A1	E101 E103
PRESTAȚII DE BOALĂ	Înregistrare pentru acoperirea de sănătate	S1	E106 E109 E120 E121
	Drept la tratament programat	S2	E112
	Tratament medical pentru un fost lucrător frontalier în fosta țară de lucru	S3	—
	Drept la acoperire de sănătate în temeiul asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale	DA1	E123
PENSII	Rezumatul deciziilor privind pensiile luate de instituțiile din statele membre în care persoana beneficiază de drepturi de pensie	P1	E205 E207 E211
PRESTAȚII DE ȘOMAJ	Perioadele care trebuie avute în vedere pentru acordarea prestațiilor de șomaj	U1	E301
	Menținerea dreptului la prestații de șomaj	U2	E303
	Circumstanțe care pot afecta dreptul la prestații de șomaj	U3	—

Dacă ați lucrat ca salariat sau ca lucrător independent în mai multe state membre, v-ați putea confrunta cu dificultăți legate de identificarea statului în care trebuie să depuneți cererile de pensii pentru limită de vârstă sau pentru invaliditate. În general, puteți depune aceste cereri la instituția din statul membru în care vă aveți reședința, dacă ați fost asigurat acolo. Instituția din statul de reședință va transmite instituției competente cererea, iar data la care aceasta a fost depusă inițial se va considera ca fiind data la care ea a fost transmisă instituției competente. Această soluție este în interesul dumneavoastră deoarece, de obicei, modalitatea cea mai simplă și mai practică de a depune o cerere este de a face acest lucru în statul de reședință.

Cererile de prestații de invaliditate pot fi depuse și în statul în care a survenit invaliditatea, iar cererile de pensii pentru limită de vârstă pot fi depuse și la instituția din statul în care ați fost asigurat(ă) ultima dată, dacă nu ați fost asigurat(ă) în statul dumneavoastră de reședință.

IMPORTANT

Documentele și procedurile menționate mai sus au obiectivul de a înlesni interacțiunile transfrontaliere dintre instituțiile de securitate socială ale diferitelor state membre. Ele vă pot ajuta să obțineți prestații într-un interval de timp rezonabil și să respectați termenele de depunere a cererilor.

Precizăm însă că termenele și celelalte formalități care trebuie respectate atunci când se solicită prestații depind de dispozițiile legislațiilor naționale și că, prin urmare, ele sunt diferite de la un stat la altul.

Instituția competentă vă poate cere, de asemenea, să produceți informațiile, documentele și elementele justificative necesare pentru stabilirea drepturilor și obligațiilor dumneavoastră. Prin urmare, nu ezitați să vă adresați instituțiilor naționale adecvate pentru a solicita, la timp, informații detaliate privind ceea ce trebuie să faceți pentru a obține prestațiile.

7.3. Țări străine – limbi străine: nu neapărat o problemă!

Atunci când lucrați, vă aveți reședința sau vă aflați temporar într-o țară străină, limbile străine pot reprezenta o problemă, mai ales atunci când intervin termeni complicați din domeniul securității sociale. Cunoașterea insuficientă a limbilor străine poate cauza frecvent neînțelegeri și, prin urmare, ar putea reprezenta un dezavantaj atunci când se solicită prestații, în privința respectării termenelor sau a introducerii de recursuri.

Cererile și documentele pe care le prezentați instituțiilor sau tribunalelor altui stat membru nu pot fi respinse pe motivul că nu sunt redactate în limba oficială a aceluia stat. Cu alte cuvinte, ori de câte ori vi se pare necesar sau oportun, puteți prezenta cererile, scrisorile și certificatele dumneavoastră în propria limbă maternă (dacă ea se numără printre limbile oficiale ale UE). Bineînțeles, acest lucru ar putea cauza întâzieri ale deciziei privind cererea în cauză, dar, în multe cazuri, în acest mod vă va fi mai ușor să vă exprimați clar și să evitați neînțelegerile.

7.4. Instituțiile de securitate socială ale statelor membre: unul dintre punctele dumneavoastră de contact în caz de probleme

Atunci când vă confrunțați cu acte cu putere de lege străine, cu documente complexe și cu termeni necunoscuți din domeniul securității sociale, nu ezitați să contactați instituția competentă din țara în care lucrați, vă aveți reședința sau locul de ședere, pentru a obține asistență și informații. În general, aceste instituții au resursele necesare și doresc să vă ofere asistență, chiar și în cazuri dificile.

Uneori, ar putea fi oportun să consultați un organism special de legătură cu experiență specifică în ceea ce privește tratarea aspectelor transfrontaliere ale securității sociale.

Dacă nu sunteți sigur(ă) că o informație furnizată de o instituție națională este corectă sau conformă dispozițiilor de coordonare, vă recomandăm să contactați mai întâi instituția în cauză, pentru ca aceasta să verifice din nou informația respectivă. Aceasta se aplică și deciziilor privind dreptul la prestații. Nu pierdeți însă din vedere termenele pentru recursurile formale.

IMPORTANT

Adresele instituțiilor competente cu privire la coordonarea securității sociale din fiecare stat membru pot fi găsite la adresa: <http://ec.europa.eu/social-security-directory>.

7.5. Normele UE au prioritate

Dispozițiile UE privind coordonarea securității sociale se numără printre cele mai recunoscute norme la nivelul Uniunii. În calitate de regulamente, ele au o valoare juridică generală și se aplică direct în toate statele membre. Cu alte cuvinte, ele au caracter obligatoriu general și trebuie să fie respectate de autoritățile și administrațiile naționale, de instituțiile de securitate socială și de tribunale.

Chiar și atunci când dispozițiile legislațiilor naționale sunt în conflict cu normele UE, cele din urmă au prioritate.

EXEMPLU

Conform formulării legislațiilor din anumite state membre, dreptul la anumite prestații continuă să fie condiționat de calitatea de resortisant al statului în cauză. Această condiție este eliminată prin „efectul direct” al dispozițiilor privind securitatea socială ale UE asupra tuturor persoanelor cărora acestea li se aplică.

Cu toate acestea, uneori apar probleme din cauza unei interpretări restrictive a dispozițiilor de coordonare, din cauză că acestea nu sunt interpretate corect sau pentru că o anumită prestație este considerată ca fiind în afara domeniului lor de aplicare. În astfel de cazuri, nu vă îngrijorați. Aveți dreptul să invocați în mod direct dispozițiile UE relevante înaintea tuturor autorităților și tribunalelor competente dacă aceste dispoziții sunt aplicabile în cazul dumneavoastră.

7.6. Sesizarea instanțelor judecătorești: este dreptul dumneavoastră

Pot exista multe motive pentru sesizarea instanțelor judecătorești:

- ➔ Cunoașterea insuficientă de către instituțiile locale a dispozițiilor relevante ale legislației naționale sau a UE, precum și a jurisprudenței tribunalelor naționale și a Curții de Justiție a Uniunii Europene. Chiar și pentru experți, este aproape imposibil ca toate detaliile acestor legi să fie cunoscute și aplicate mereu corect.
- ➔ O interpretare prea restrânsă sau prea generală a dispozițiilor existente de către instituția în cauză. Aceste dispoziții nu sunt întotdeauna suficient de clare și, prin urmare, este frecvent necesar ca persoana responsabilă cu aplicarea lor să le interpreteze.
- ➔ Lacune ale textelor juridice și situații neprevăzute care necesită hotărârea unei instanțe judecătorești.

Este dreptul dumneavoastră să utilizați căile de atac prevăzute de legislația națională în aceste situații sau în situații similare, ori de câte ori considerați că o anumită decizie ar putea fi parțial sau total greșită.

IMPORTANT

Dacă plata pensiei dumneavoastră sau a altor prestații se suspendă pentru motive care vi se par nejustificate, nu vă mulțumiți cu explicațiile primite la telefon, chiar și din partea instituției competente. Insistați mereu să primiți o decizie scrisă, pentru a o putea utiliza în cadrul unui recurs potențial.

Procedurile judecătorești diferă de la un stat membru la altul. În general, o condiție prealabilă pentru sesizarea instanțelor judecătorești este constituită de epuizarea tuturor recursurilor posibile în fața instituțiilor de securitate socială. În caz contrar, riscați să vă pierdeți dreptul de a sesiza instanțele judecătorești. Acest lucru este valabil și dacă așteptați prea mult timp după pronunțarea deciziei finale de către instituția competentă să trateze recursul dumneavoastră.

Din cauza complexității domeniului și având în vedere că angajarea unui avocat care să vă apere interesele în fața unui tribunal poate fi foarte costisitoare, indiferent dacă veți câștiga sau veți pierde, vă recomandăm să contactați în prealabil un consultant juridic specializat în acest domeniu. Printre altele, acești specialiști vă pot spune exact ce trebuie să faceți și pot evalua șansele dumneavoastră de reușită.

7.7. Curtea de Justiție a Uniunii Europene

De la adoptarea dispozițiilor privind securitatea socială, cu peste 50 de ani în urmă, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a pronunțat peste 600 de hotărâri privind interpretarea acestora. Majoritatea hotărârilor sunt favorabile lucrătorilor migranți și membrilor familiilor acestora.

Această cifră indică în mod clar importanța Curții pentru protecția cetățenilor europeni. Rolul său este esențial atunci când apar îndoieli privind domeniul de aplicare al dispozițiilor UE, aplicarea lor la cazuri individuale și interpretarea lor în raport cu legislația națională.

Prin urmare, se poate afirma fără exagerare că, în absența jurisprudenței Curții de Justiție, protecția oferită de dispozițiile UE cu privire la coordonarea securității sociale ar fi mai puțin eficientă, mai puțin completă și mai puțin satisfăcătoare. Curtea de Justiție este gardianul juridic al cetățenilor europeni în ceea ce privește exercitarea dreptului lor de circulație și de ședere în Europa.

Având în vedere acest rol, este necesar să știți ce trebuie să faceți în vederea implicării Curții în decizia cu privire la cazul dumneavoastră.

- ➔ Curtea de Justiție nu pronunță în mod direct hotărâri privind cazuri individuale în domeniul securității sociale. Hotărârile sale sunt limitate la interpretarea dispozițiilor UE relevante pentru o anumită cauză. Această interpretare este însă obligatorie pentru toate părțile implicate (instanțe naționale, instituții de securitate socială și persoane fizice) și este, prin urmare, esențială pentru hotărârea finală cu privire la cauza dumneavoastră.
- ➔ Rezultă că dumneavoastră nu aveți posibilitatea de a introduce un recurs direct în fața Curții de Justiție. Trebuie mai întâi să apelați la instanțele naționale, deși

nu este necesar să epuizați toate procedurile juridice și căile de atac existente în temeiul legislației naționale.

- ➔ În caz de îndoială, instanța națională care se ocupă de cazul dumneavoastră poate cere Curții de Justiție să interpreteze o normă UE specifică privind securitatea socială, dacă hotărârea în cazul dumneavoastră depinde de această interpretare. Aceasta poartă numele de „acțiune pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare”. Fiecare tribunal național vizat, chiar și unul de primă instanță, poate solicita o astfel de hotărâre preliminară. Dacă nu este posibilă nicio cale de atac ulterioară împotriva deciziei instanței naționale, ea este obligată să solicite o hotărâre preliminară. Puteți întotdeauna sugera ca judecătorul care hotărăște în cauza dumneavoastră să consulte Curtea de Justiție.
- ➔ În sfârșit, o altă posibilitate este sesizarea Curții de Justiție de către Comisia Europeană, în cazul în care aceasta consideră că dispozițiile legislației naționale sunt incompatibile cu normele UE („procedura privind încălcarea dreptului UE”). Pentru a iniția această procedură, nu sunt necesare nici epuizarea tuturor soluțiilor și căilor de atac naționale, nici existența unui caz individual concret. Procedura necesită însă un timp îndelungat și, din cele 600 de hotărâri ale Curții, numai câteva sunt rezultatul unor proceduri privind încălcarea dreptului UE. Peste 90 % dintre hotărâri au fost pronunțate în urma unor cereri de pronunțare a unor hotărâri preliminare, prezentate de instanțele judecătorești naționale.

În majoritatea cazurilor, nici nu va fi necesar să aduceți o cauză în fața Curții de Justiție, deoarece jurisprudența existentă este suficient de clară pentru a permite pronunțarea unei hotărâri în cazul dumneavoastră. Prin urmare, este important ca avocații, consultanții juridici și instanțele juridice naționale să cunoască bine această jurisprudență.

8. Alte întrebări?

Prezentul ghid își propune să vă ofere o imagine de ansamblu asupra modului în care cetățenii care își exercită dreptul la libera circulație sunt protejați de dispozițiile UE privind coordonarea securității sociale. Informațiile furnizate vă pot ajuta să înțelegeți dacă situația dumneavoastră este acoperită de aceste dispoziții, precum și care ar putea fi drepturile și obligațiile dumneavoastră.

După cum s-a amintit deja, este imposibil să se ofere recomandări clare privind cazuri specifice. Prin urmare, poate că lectura acestui ghid nu a răspuns unora dintre întrebările dumneavoastră. În acest caz, vă recomandăm să contactați instituțiile și organismele competente la nivel local, regional și național: dat fiind că legislația UE doar coordonează sistemele naționale de securitate socială, evaluarea situației dumneavoastră va depinde întotdeauna de dispozițiile legale naționale aplicabile în cazul dumneavoastră. De aceea, autoritățile naționale sunt deseori mai în măsură să vă ofere recomandări și informații, deoarece ele cunosc atât normele UE, cât și propria legislație internă.

Dacă nu sunteți satisfăcut(ă) de rezultatele cercetărilor dumneavoastră, UE vă pune la dispoziție diferite informații și instrumente pentru soluționarea problemelor.

- ➔ Direcția Generală pentru Ocuparea Forței de Muncă și Afaceri Sociale a Comisiei Europene administrează un site dedicat normelor UE privind securitatea socială (<http://ec.europa.eu/social-security-coordination/>).

În afară de informațiile privind drepturile de securitate socială în situații în care sunt implicate mai multe state membre, acest site include numeroase întrebări frecvente, oferă acces la textele legislative și la o serie de note explicative.

- ➔ Serviciul de Orientare pentru Cetățeni (SOC) este un serviciu gratuit deschis tuturor cetățenilor din statele membre ale UE și din SEE (Norvegia, Islanda și Liechtenstein), disponibil online (<http://ec.europa.eu/citizensrights/>). SOC ajută persoanele să își exercite și să beneficieze de drepturile și posibilitățile pe care le au în cadrul pieței unice, oferind răspunsuri practice și adaptate necesităților individuale la diferitele întrebări privind libera circulație și drepturile cetățenilor în cadrul UE și al SEE.

De asemenea, el oferă recomandări privind măsurile pe care cetățenii le pot lua pentru a rezolva probleme cu care ei s-ar putea confrunta în cursul exercitării

propriilor drepturi și, în sfârșit, le indică acestora organismul (oficial sau independent, la nivel UE, național sau local) care îi poate ajuta.

- ➔ Europe Direct oferă informații privind toate subiectele legate de UE și, de asemenea, indică solicitanților alte surse de informații sau recomandări la nivel european, național, regional și local, inclusiv SOC (<http://ec.europa.eu/europedirect/>).
- ➔ Solvit este o rețea creată de Comisia Europeană împreună cu statele membre (plus Norvegia, Liechtenstein și Islanda) în scopul de a rezolva problemele cu care se confruntă cetățenii și întreprinderile ca urmare a aplicării necorespunzătoare a normelor privind piața internă de către administrațiile naționale. Aceasta contribuie la găsirea unor soluții fără utilizarea procedurilor legale (informale) pentru plângerile privind aplicarea incorectă a legislației privind piața internă de către autoritățile publice (<http://ec.europa.eu/solvit/>).
- ➔ Atunci când considerați că legislația națională a unui anumit stat membru sau practicile administrative ale instituțiilor din statul respectiv intră în conflict cu dispozițiile UE privind coordonarea securității sociale, puteți transmite o plângere Comisiei Europene. Dacă un stat membru nu respectă legislația UE, Comisia dispune de puteri proprii (acțiune în neîndeplinirea obligațiilor) pentru a pune capăt acestei încălcări și, după caz, poate deferi cazul Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Linkuri utile

Informații privind coordonarea securității sociale în Europa:

<http://ec.europa.eu/social-security-coordination>

<http://ec.europa.eu/social-security-directory>

<http://ehic.europa.eu>

<http://www.tress-network.org>

Informații privind libera circulație a lucrătorilor:

<http://ec.europa.eu/free-movement-of-workers/>

Informații privind sistemele naționale de securitate socială:

<http://www.ec.europa.eu/missoc>

Instrumente de soluționare a problemelor:

<http://ec.europa.eu/citizensrights>

<http://ec.europa.eu/europedirect>

<http://ec.europa.eu/solvit>

Comisia Europeană

**Dispozițiile UE în domeniul securității sociale —
Drepturile dumneavoastră atunci când circulați în Uniunea Europeană**

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene

2010 — 63 p. — 14,8 × 21 cm

ISBN 978-92-79-14208-6

doi:10.2767/85004

Acest ghid constituie o actualizare a publicației „*The Community provisions on social security*” (Dispozițiile comunitare în domeniul securității sociale) (KE-64-04-022-EN-C, ISBN 92-894-8490-X). El oferă informații la zi destinate cetățenilor europeni mobili, pentru ca aceștia să-și cunoască drepturile de securitate socială atunci când se deplasează între statele membre ale UE. Ghidul prezintă detaliat dispozițiile UE de coordonare a securității sociale și explică drepturile pe care le au lucrătorii, turiștii, studenții, șomerii sau persoanele inactice, pensionarii sau resortisanții țărilor terțe.

Publicația este disponibilă în format tipărit în toate limbile oficiale ale UE.

CUM VĂ PUTEȚI PROCURA PUBLICAȚIILE UNIUNII EUROPENE?

Publicații gratuite:

- prin EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- la reprezentanțele sau delegațiile Uniunii Europene.
Puteți obține datele de contact ale acestora vizitând <http://ec.europa.eu> sau trimițând un fax la +352 2929-42758.

Publicații contra cost:

- prin EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Abonamente contra cost (de exemplu, la *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* sau la repertoriile jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene):

- contactând direct unul dintre agenții de vânzări ai Oficiului pentru Publicații al Uniunii Europene (http://publications.europa.eu/others/agents/index_ro.htm).

2010
Anul European
de Luptă împotriva
Sărăciei și a
Excluziunii Sociale

www.2010againstopoverty.eu

Vă interesează **publicațiile** Direcției Generale Ocuparea Forței de Muncă,
 Afaceri Sociale și Egalitatea de Șanse?

Le puteți descărca sau vă puteți abona gratuit online la:
<http://ec.europa.eu/social/publications>

Sunteți de asemenea invitat să vă abonați pentru a putea primi buletinul informativ
 electronic Europa socială al Comisiei Europene în mod gratuit la:
<http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>

<http://ec.europa.eu/social>

www.facebook.com/socialeurope

Oficiul pentru Publicații

ISBN 978-92-79-14208-6

9 789279 142086